

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Lucie Wasserrabová
Evropský zatýkací rozkaz

Diplomová práce

Olomouc 2021

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Evropský zatýkací rozkaz vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 30.06.2021

.....

Obsah

Úvod.....	5
1 Historie a počátky mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech.....	8
1.1 Formy mezinárodní justiční spolupráce v trestním řízení.....	9
1.2 Právní úprava a iniciativa EU.....	11
1.2.1 Evropská soudní síť.....	12
1.2.2 Struktura Evropské justiční sítě a kontaktních míst.....	13
1.2.3 Implementace do českého právního řádu.....	15
1.2.4 Vztahy mezi Evropskou justiční sítí a Eurojustem.....	15
2 Evropský zatýkací rozkaz.....	17
2.1 Definice evropského zatýkacího rozkazu.....	19
2.2. Hmotněprávní podmínky předání.....	20
2.3. Řízení o předání.....	23
2.4 Řízení o vydávání.....	25
2.5. Přejechod od vydání k evropskému zatýkacímu rozkazu.....	27
2.6 Zásada vzájemného uznávání.....	30
2.7 Princip dvojí kriminality.....	31
2.8 Vydání vs. vzdání.....	34
2.8.1 Vydání mezi EU a Velkou Británií po brexitu.....	37
3 Evropský zatýkací rozkaz a Česká republika.....	40
3.1. Rozpor s čl. 14 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.....	41
3.2 Rozpor s čl. 39 Listiny základních práv a svobod.....	44
4 Implementace Evropského zatýkacího rozkazu.....	46
4.1 Členské státy EU a implementace EZR.....	47

4.2 Postavení českých soudů na EZR.....	49
5 Lidská práva a evropský zatýkáací rozkaz.....	52
5.1. Základní práva v kontextu soudní spolupráce v trestních věcech v EU.....	54
6 Evropský zatýkáací rozkaz v číslech.....	57
Závěr.....	59
Seznam použité literatury a pramenů.....	61
Příloha: Formulář evropského zatýkáacího rozkazu.....	68
Resumé.....	72

Úvod

Evropský zatýkací rozkaz je prvním konkrétním opatřením provádějícím zásadu vzájemného uznávání soudních rozhodnutí v trestním právu Evropské unie, což Evropská rada označila jako „základní kámen“ justiční spolupráce v Evropské unii. Jedná se o soudní rozhodnutí vydané soudním orgánem členského státu Evropské unie za účelem zatčení a předání do jiného členského státu pro účely stíhání trestného činu nebo do výkonu vazby. Evropský zatýkací rozkaz se stal nejvyšší prioritou politiků Evropské unie. V dnešní době je to pozitivní krok k realizaci v oblastech, jako je svoboda, bezpečnost a spravedlnost, která je považována za druhý nevyšší cíl Evropské unie. Podle mého názoru je evropský zatýkací rozkaz úspěšným nástrojem v oblasti trestního práva Evropské unie. Evropský zatýkací rozkaz dosáhl toho, že spolupráce v trestních věcech se stala nedílnou součástí všech členských států Evropské unie.

Hlavní hypotézou mé diplomové práce je ověření skutečností, že navzdory úspěchům evropského zatýkacího rozkazu není tento nástroj dokonalý, a proto i tento nástroj vyžaduje určité vylepšení. Cílem je poskytnout hodnocení evropského zatýkacího rozkazu jako procesního nástroje v oblasti soudní spolupráce v trestních věcech. Pokud jde o cíle, prvním cílem je posouzení historického vývoje evropského zatýkacího rozkazu na úrovni Evropské unie. Druhým cílem je posouzení postupu evropského zatýkacího rozkazu na úrovni Evropské unie, evropská a vnitrostátní judikatura a její dopad na evropský zatýkací rozkaz, a provádění a hodnocení evropského zatýkacího rozkazu. Třetím cílem, je dále hodnocení a posílení procesních záruk vyžádané osoby.

Jak je uvedeno v úvodu, evropský zatýkací rozkaz (dále jen „EZR“) je prvního konkrétního opatření provádějícího zásadu vzájemného uznávání soudních rozhodnutí v Evropské unii. Nemělo by se však přehlížet, že navzdory skutečnosti, že se jedná o soudní rozhodnutí, nejedná se o pravomocný soudní rozsudek, jde to žádost, která bude uznána a provedena v celé EU. Jedná se o klíčový vývoj pro účely boje proti přeshraniční trestné činnosti v celé EU. Abych to objasnila, členské státy EU si byly vědomy nežádoucích vedlejších účinků díky volnému pohybu osob v rámci Evropy, což znamenalo stejně volný pohyb pro zločín a zločince. To vedlo k růstu určitých forem nadnárodních zločinů. Jak je ukázáno, účelem evropského zatýkacího rozkazu je vynucený převod zločinců z jednoho členského státu do druhého. EZR nabízí inovativní funkce pro zjednodušení a zrychlení vydávání a zabraňuje tak podezřelým zločincům v obcházení spravedlnosti. V praxi se očekává, že posílí volný pohyb trestního vyšetřování a stíhání přes pomyslné hranice EU. Tento postup nahradil vydání, pokud

jde o území EU (věcný akt je však stejný). Evropský zatýkací rozkaz byl také pozitivním krokem k realizaci konceptu prostoru svobody, bezpečnosti a práva, který je považován za druhý cíl EU. Pokud jde o právní odvětví jedná se o nástroj trestního práva v oblasti justiční spolupráce v trestních věcech, kromě toho se může jednat také o otázku mezinárodního práva. Z tohoto pohledu, kdy EZR zasahuje do více oblastí se může nakonec jevit i jako problematický nástroj.

Seznam použitých zkratek

EU – Evropská unie

EZR – Evropský zatýkací rozkaz

EJS – Evropská soudní síť

ČR – Česká republika

SFEU – Smlouva o fungování Evropské unie

SDEU – Soudní dvůr Evropské unie

ESLP – Evropský soud pro lidská práva

EÚLP – Evropské úmluvy o Lidská práva

EJS - European Judicial Network

1 Historie a počátky mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech

Mnohostranná spolupráce členských států v oblasti vnitřní bezpečnosti, zejména boje proti policejním a soudním zločinům, začala na různých úrovních a ve zvláštních záležitostech na základě různých právních základů a nástrojů.

Smlouva o Evropském hospodářském společenství z roku 1957 neukázal žádné právní předpisy v oblasti soudní spolupráce. Spolupráce členských států se však rozvíjela na dvoustranné, regionální a mezinárodní úrovni. Zejména v pracovních oblastech Evropské rady to mělo velký význam. Na konferencích ministrů a odborníků příslušných resortů byly zpracovány úmluvy a doporučení pro oblast trestního práva a trestněprávního řízení. V roce 1957 byl založen Evropský výbor pro problémy s trestnou činností s cílem vypracovat a realizovat akční plán v oblasti prevence kriminality a zacházení se zločinci. Výsledkem této činnosti byly dvě dohody, které se nazývají „mateřské úmluvy“:

- 1957 Evropská úmluva o vydávání/ *European Convention on Extradition*
- 1959 Evropská úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech/ *European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters*¹

Rostoucí nebezpečí terorismu - např. V Německu RAF², ve Španělsku s ETA³ - v sedmdesátých letech začaly členské státy neformální mezivládní spolupráci v soudních věcech mimo oblast Společenství. Vynucování této spolupráce bylo nezbytné od poloviny 80. let, jelikož v rámci schengenské spolupráce bylo zavedeno rozhodnutí o volném pohybu osob a tato úmluva⁴ vedla k postupnému odstranění hraničních kontrol podél společných hranic. Amsterodamskou smlouvou bylo rozšíření Evropy obohaceno o tzv. „Třetí pilíř“: *spolupráce v oblasti spravedlnosti (občanské a trestní věci) a vnitřních věcí*. Podepsáním Amsterodamské

¹ KLOUČKOVÁ, Světlana a Jaroslav FENYK. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2005, 1019 s. ISBN 8072015273, s.45.

² RAF (*Rote Armee Fraktion*) sahají do konce 60.let. V roce 1968 tehdy osmadvacetiletý Andreas Baader a Gudrun Ensslinová zapálili ve Frankfurtu nad Mohanem velký obchodní dům. Baader byl v říjnu 1968 za žhářství odsouzen ke třem letům vězení. V roce 1970 mu jeho známá, hamburská novinářka Ulrike Meinhofová spolu s dalšími velmi promyšleným plánem pomohla k útěku z vězení. Skupina se stáhla do ilegality. Přihlásila se k ideologii, která měla blízko k marxismu a částečně též k maoismu.

³ *Euskadi Ta Askatasuna* ozbrojená baskická nacionalistická a separatistická organizace, která se snažila násilím a teroristickými útoky vytvořit z tohoto území na hranici Španělska a Francie nezávislý socialistický stát. Skupina existovala v letech 1959–2018 a během této doby si její útoky vyžádaly přibližně 820–850 obětí a několik stovek zraněných.

⁴ Dne 14. července 1985 byla podepsána Schengenská úmluva z Německa, Francie a zemí Beneluxu. 19. června 1990 byla podepsána Schengenská dohoda o provádění úmluvy. Byly stanoveny podmínky pro podání žádosti a záruky pro realizaci volného pohybu osob.

smlouvy, kterou byla soudní spolupráce v občanských věcech převedena do práva Společenství a soudní spolupráce v trestních věcech zůstala dále v oblasti „třetího pilíře“ (hlava VI).⁵

Smlouva z Nice, která byla podepsána v roce 2001 představuje zlepšení soudní spolupráce v porovnání s Amsterodamskou smlouvou, protože zahrnuje rozhodnutí přijaté na mimořádném zasedání Evropské rady dne 15. října / 16. říjen 1999 v Tampere o posílení Eurojustu. V rámci soudní spolupráce v trestních věcech již existovalo určité zlepšení, pokud jde o mezivládní komunikaci např. Rada pro spravedlnost a vnitřní věci přijala společné opatření v roce 1998: „Průvodní lístek pro žádosti o právní pomoc/Cover note for rogatory letters“.⁶ Od 1. ledna 2004 vstoupil v platnost „Evropský zatýkácí rozkaz“. Může být vydán, jakmile se jedná o trestný čin, u kterého je uložen minimální trest odnětí svobody na jeden rok.⁷

1.1 Formy mezinárodní justiční spolupráce v trestním řízení

Podstata vyplývá z určitého konfliktu mezi vůlí, kterou stát navenek vyjadřuje. V trestněprávní normě a reálnou schopností státu prosadit důsledky naplnění zákonných znaků skutkové podstaty trestného činu fyzickou osobou. Jde o justiční spolupráci mezistátní. Je upravena především mezinárodními normami, z nichž nejdůležitější jsou moderní mnohostranné smlouvy. Vnitrostátní právo má ve vztahu k nim povahu subsidiární.

Justiční spolupráce je především institutem upravujícím justiční pomoc mezi justičními orgány různých zemí a tím i mezi státy, představující důležitý nástroj vzájemného pochopení. Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech vyjadřuje také vzájemné vztahy komunikace spolupráce mezi tuzemskými státními orgány a orgány jiného státu v oblasti trestního práva. Uskutečňuje se zpravidla na základě nějakého podnětu, jako např. žádosti nebo dožádání. Jeden ze států je **dožadujícím** a druhý **dožádaným**.

Jménem příslušného státu vystupují jeho orgány, které tak zajišťují styk mezi oběma zeměmi. Styk má obecně tyto základní podoby:

- styk diplomaticky uskutečňovaný prostřednictvím zvláštního aktu diplomatického zastoupení dožadujícího státu na ministerstvu zahraničních věcí

⁵ KLOUČKOVÁ, Světlana a Jaroslav FENYK. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2005, 1019 s. ISBN 8072015273, s.49.

⁶ Je k dispozici na internetu ve všech jazycích EU. Dokument vydaný jedním soudem zahraničnímu soudu, který požaduje, aby zahraniční soud provedl důkaz od konkrétní osoby v zahraniční jurisdikci, nebo slouží u procesu jednotlivce nebo společnosti v cizí jurisdikci. Vráti svědectví, nebo důkaz o doručení pro použití v probíhajícím případě.

⁷ Rámcového rozhodnutí Rady o evropském zatýkáčím rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy ze dne 13. června 2002 (2002/584/SVV) včetně příloh.

dožádaného státu nebo aktem ministerstva zahraničních věcí dožadujícího státu na diplomatickém zastoupení dožádaného státu, akreditovaném ve státě dožadujícím,

- styk konzulární znamená, že spolupráci mezi justičními orgány obou států zprostředkuje konzul dožadujícího státu,
- styk meziministerský, při kterém spolupráce justičních orgánů obou států probíhá prostřednictvím jejich ministerstev spravedlnosti,
- styk přímý, který se uskutečňuje jako bezprostřední styk mezi justičními orgány obou států samými.⁸

V České republice je provádění mezinárodní justiční spolupráce v rámci Nejvyššího státního zastupitelství (přípravné řízení trestní), Ministerstva spravedlnosti (řízení před soudem a extradice), prostřednictvím přímého právního styku mezi justičními orgány (např. vůči členským státům Evropské unie) a v ojedinělých případech prostřednictvím orgánů Ministerstva zahraničních věcí (velvyslanectví, konzuláty) zpravidla tam, kde je nedostatek pozitivní úpravy vzájemných vztahů v trestních věcech např. Belize.⁹

Základní rozdělení nám tvoří dva celky jedná se o spolupráce v širším nebo v užším smyslu. Český trestní řád provádí diferenciaci v ustanoveních XXV. Hlavy trestního řádu (§375- §460):

- Obecné ustanovení §376-382
- Vydávání §383- §402
- Zvláštní ustanovení pro předávání osob mezi členskými státy Evropské unie na základě evropského zatýkacího rozkazu §403-§422
- Průvoz pro účely řízení v cizině §423- §424
- Dožádání §425- §437
- Převzetí a předávání trestních věcí §447- §448
- Výkon rozhodnutí ve vztahu k cizině §449-§460¹⁰

Vzájemnou justiční pomoc v trestních věcech definujeme jako, spolupráci *mezi jedním státem dožádaným v trestním řízení, které probíhá v jiném státě - státě dožadujícím, jenž o tuto*

⁸ Rámcového rozhodnutí Rady o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy ze dne 13. června 2002 (2002/584/SVV) včetně příloh.

⁹ KLOUČKOVÁ, Světlana a Jaroslav FENYK. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2005, 1019 s. ISBN 8072015273,s.45.

¹⁰ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád III. § 315 až 471. Komentář*. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013.

pomoc žádá a která pokrývá všechny druhy spolupráce mezi justičními systémy více států v oblasti trestní."¹¹

1.2 Právní úprava a iniciativa EU

Třetí pilíř EU spolu se zahraniční a bezpečnostní politikou se stal jednou z nejdůležitějších oblastí, na kterou Evropská unie v poslední době soustředila většinu své práce. Rostoucím počtu přeshraničních trestných činů a mnoha dalších globálních hrozeb začala Evropská unie přijímat extrémní opatření, aby hrozby eliminovala. Jak je dobře známo, právními nástroji třetího pilíře, tj. Policejní a soudní spolupráce v trestních věcech, jsou články uvedené v hlavě VI Smlouvy o Evropské unii (SEU), následované články obsaženými v Lisabonské smlouvě v kapitole 4 (82–86) a rámcových rozhodnutích Rady o evropském zatýkacím rozkazu. Pilíř byl následně odstraněn Lisabonskou smlouvou, která vstoupila v platnost v roce 2009. Soudní spolupráce podle Lisabonské smlouvy byla nyní upravena v hlavě V Smlouvy o fungování Evropské unie pod názvem Prostor svobody, bezpečnosti a práva. Prostor svobody, bezpečnosti a práva obsahuje ustanovení pokrývající politiky v oblasti ochrany hranic, azylu a přistěhovalců, spolupráce v občanských věcech, včetně rodinného práva v přeshraničním styku, které svěřují jurisdikci Evropskému parlamentu a Radě přijímat opatření ke zlepšení systému vzájemného uznávání soudních rozhodnutí členských států EU. Dále se jedná o přeshraniční komunikace soudních a mimosoudních písemností v trestních a občanských věcech, slučitelnost norem mezinárodního práva s vnitrostátními právními předpisy v situacích při střetu práva a vývoj alternativních způsobů řešení sporů.¹²

Pokud jde o soudní spolupráci v trestním právu, Lisabonská smlouva zavedla pro soudní orgány, tj. Provádění nových norem a postupů pro vzájemné uznávání soudních rozhodnutí, pravidla týkajících se prevence a řešení sporů o příslušnosti mezi členskými státy, zavádění nového společného pojmu trestných činů použitelné podle práva EU a zapojení Europolu a Eurojustu do podpory členských států. Lisabonská smlouva i po zrušení pilířového systému, stanovila protokol, podle kterého jsou stále platné závazky členských států v rámci třetího pilíře. Protokol o přechodných ustanoveních¹³ obsahuje vyjasnění toho, na co se vztahuje *acquis*

¹¹ KLOUČKOVÁ, Světlana a Jaroslav FENYK. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2005, 1019 s. ISBN 8072015273, s.47.

¹² PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 1. a 3. vydání. Praha: Linde, 2010, 2012.

¹³ *Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie, Protokol (č. 36) o přechodných ustanoveních*, EUR-Lex - 12012E/PRO/36 - EN - EUR-Lex. EUR-Lex — Access to European Union law — choose your language [online]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A12012E%2FPRO%2F36>

Evropské unie.¹⁴ Právním základem protokolu, pokud jde o závazky třetího pilíře, je článek 9, ve kterém je uvedeno, že právní účinky aktů orgánů, institucí a jiných subjektů Unie přijatých na základě Smlouvy o Evropské unii před vstupem Lisabonské smlouvy jsou zachovány až do zrušení, zániku nebo změny těchto aktů za použití Smluv. Totéž platí pro úmluvy uzavřené mezi členskými státy na základě Smlouvy o Evropské unii, což znamená, že rámcová rozhodnutí nebo dohoda před Lisabonskou smlouvou nemá přímý účinek, ale vnitrostátní právní předpisy států musí být harmonizován v souladu s dřívějšími právními předpisy. Článek 10 protokolu stanovuje období pěti let závazné pro všechny členské státy EU. Spolupráce probíhala v letech 2005 až 2007, kdy do Evropské unie vstoupily nové členské státy a byla potřeba silnější Evropské soudní sítě.¹⁵ Bylo tedy vysoce nutné pro lepší spolupráci mezi členskými státy EU, vytvořit bezpečnější systém a pro výměnu nejen informací v případech přeshraničních trestných činů.¹⁶

1.2.1 Evropská soudní síť

V rámci EU funguje několik sítí spolupráce, z nichž má klíčový význam Evropská justiční (soudní) síť která byla zřízena v roce 1998 společnou akcí. Ostatní sítě spolupráce nemají charakter justiční, spíše slouží jako platforma k výměně informací, zkušenosti a diskusi. Tak např. Evropská síť na předcházení trestné činnosti byla založena v roce 2009 a jejím hlavním cílem je předcházení trestné činnosti na úrovni Unie s ohledem na strategii Evropské unie pro předcházení trestné činnosti a podpora činnosti v zájmu předcházení trestné činnosti na celostátní a místní úrovni. Síť zejména: usnadňuje spolupráci, styky a výměnu informací a zkušeností mezi aktéry v oblasti předcházení trestné činnosti; shromažďuje, hodnotí a sděluje vyhodnocené informace založené na důkazech včetně osvědčených postupů o stávajících činnostech v oblasti předcházení trestné činnosti; pořádá konference, zejména výroční konferenci o osvědčených postupech, a vyvíjí další činnost, včetně udělování roční Evropské ceny za předcházení trestné činnosti, zaměřenou na dosahování cílů sítě a na šíření závěrů z

¹⁴ Acquis“ EU je soubor společných práv a povinností, které jsou závazné pro všechny země EU jakožto členy EU. Neustále se vyvíjí a zahrnuje obsah, zásady a politické cíle Smluv, právní předpisy přijaté při uplatňování Smluv a judikatury Soudního dvora EU, prohlášení a usnesení přijatá EU, opatření týkající se společné zahraniční a bezpečnostní politiky, opatření týkající se spravedlnosti a vnitřních věcí, mezinárodní smlouvy uzavřené EU a mezinárodní smlouvy, které země EU uzavřely mezi sebou v oblasti činnosti EU.

¹⁵ Evropské soudní síť je zlepšení justiční spolupráce mezi členskými státy Evropské unie na právní a praktické úrovni s cílem bojovat proti závažné trestné činnosti, zejména organizovanému zločinu, korupci, obchodu s drogami a terorismu. Zásada, na které je Evropská soudní síť založena je zajistit příslušné osoby v každém členském státě, které v praxi hrají zásadní roli v oblasti justiční spolupráce v trestních věcech s cílem vytvořit síť odborníků pro zajištění řádného výkonu žádostí o vzájemnou právní pomoc.

¹⁶ PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 1. a 3. vydání. Praha : Linde, 2010, 2012.

nich vyplývajících; poskytuje na požádání Radě a Komisi odborné poradenství; každoročně podává prostřednictvím správní rady a příslušných pracovních orgánů Radě zprávu o své činnosti. Rada se vyzve, aby zprávu vzala na vědomí, potvrdila ji a předložila Evropskému parlamentu; vypracovává a provádí pracovní program založený na jasně definované strategii, která bere v úvahu odhalování významných hrozeb trestné činnosti a reakci na ně. Obdobné úkoly, ale specificky zaměřené do určitých oblastí, plní i Síť kontaktních míst pro boj proti korupci¹⁷ nebo Síť kontaktních míst týkajících se osob odpovědných za genocidium, zločiny proti lidskosti a válečné zločiny.¹⁸

Právním základem v primárním právu byla Smlouva o Evropské unii, zejména čl. K.3 odst. 2 písm. b). Důvodem zřízení EJS byla nezbytnost dalšího zlepšení soudní spolupráce mezi členskými státy Evropské unie, a to zejména v oblasti boje proti formám závažné trestné činnosti páchané skutečnými, převážně mezinárodními organizacemi. Zlepšení soudní spolupráce mezi členskými státy vyžadovalo přijetí strukturálních opatření na úrovni Evropské unie, jež měly umožnit navázat vhodné přímé kontakty mezi soudními orgány a jinými orgány příslušnými pro soudní spolupráci a stíhání závažné trestné činnosti členskými státy. O zhruba 10 let později byla společná akce zrušena a nahrazena rozhodnutím Rady EU z 16. 12. 2008 o Evropské justiční síti. Stalo se tak v návaznosti na další rozvoj justiční spolupráce mezi státy Evropské unie, která si vyžádala posílení přímé a účinné komunikace především prostřednictvím zabezpečeného telekomunikačního spojení.¹⁹

1.2.2 Struktura Evropské justiční sítě a kontaktních míst

Evropská soudní síť je s přihlédnutím k ústavním pravidlům, právním tradicím a vnitřní struktuře každého členského státu zřizována z ústředních orgánů členského státu příslušných pro mezinárodní justiční spolupráci a z justičních nebo jiných příslušných orgánů majících zvláštní úkoly v rámci mezinárodní spolupráce. V každém členském státě se v rámci sítě zřizuje jedno nebo více kontaktních míst v souladu s jeho vnitřními pravidly, vnitřním rozdělením pravomocí a se zřetelem na skutečné pokrytí celého území členského státu. V současnosti je na území EU zhruba 300 takových kontaktních míst, Česká republika jich má v současnosti více než 10. Každý členský stát je povinen zajistit, aby jeho kontaktní místa vykonávala funkce v oblasti justiční spolupráce v trestních věcech a z důvodu potřeby komunikace s kontaktními

¹⁷ Rozhodnutí Rady 2008/852/SVV ze dne 24.10.2008 o síti kontaktních míst pro boj proti korupci.

¹⁸ KMEC, J. Evropské trestní právo. *Mechanismy europeizace trestního práva a vytváření skutečného evropského trestního práva*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006

¹⁹ Rozhodnutí Rady 2008/976/SVV ze dne 16.12.2008 o Evropské soudní síti.

místa v ostatních členských státech měla kromě vlastního národního jazyka dostatečné znalosti dalšího jazyka Evropské unie.

Evropská soudní síť plní zejména tyto tři úkoly:

- a) usnadňuje vhodné propojení mezi kontaktními místy v různých členských státech;
- b) pořádá pravidelné schůze zástupců členských států;
- c) nepřetržitě poskytuje určité množství základních aktualizovaných informací, zejména prostřednictvím vhodné telekomunikační sítě.²⁰

Jednotlivá kontaktní místa EJS jsou aktivními prostředníky s úkolem usnadňovat justiční spolupráci mezi členskými státy zejména tím, že jsou k dispozici místním justičním a jiným příslušným orgánům ve svém vlastním členském státě, kontaktním místům v ostatních členských státech a místním justičním a jiným příslušným orgánům v ostatních členských státech k tomu, aby tyto orgány a kontaktní místa mohly navazovat ty nejvhodnější přímé kontakty; poskytují nezbytné právní a praktické informace místním justičním orgánům ve svém vlastním členském státě, kontaktním místům v ostatních členských státech a místním justičním orgánům v ostatních členských státech tak, aby jim umožnila účinně připravovat žádosti o justiční spolupráci nebo justiční spolupráci obecně zdokonalovat; se podílejí na příslušné úrovni a případně ve spolupráci s Evropskou sítí pro justiční vzdělávání na organizování odborného vzdělávání v oblasti justiční spolupráce a na jeho podpoře ve prospěch příslušných orgánů svého členského státu. Každý členský stát jmenuje z kontaktních míst národního zpravodaje a technického zpravodaje pro Evropskou soudní síť. Národní zpravodaj kromě úkolů kontaktního místa zejména, ve svém členském státě odpovídá za záležitosti související s interním fungováním sítě, včetně koordinace žádosti o informace a odpovědi poskytovaných příslušnými vnitrostátními orgány, nese hlavní odpovědnost za styk se sekretariátem Evropské soudní sítě, vydává na žádost stanovisko k určení nových kontaktních míst.²¹

Technický zpravodaj, který rovněž může být kontaktním místem, zajišťuje, že informace související s jeho členským státem jsou poskytovány a aktualizovány. Evropská soudní síť také pořádá nejméně třikrát ročně plenární schůze, na něž se zvu alespoň tři kontaktní místa z každého členského státu. Účelem jejich pořádání je umožnit kontaktním místům se vzájemně poznávat a vyměňovat si zkušenosti zejména o fungování sítě a vytvářet fórum pro diskusi o praktických a právních obtížích vznikajících členským státům v oblasti

²⁰ KMEC, J. Evropské trestní právo. *Mechanismy europeizace trestního práva a vytváření skutečného evropského trestního práva*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006

²¹ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*. 4. dopracované vydání. Praha : Linde, 2007.

justiční spolupráce. K řešení problémů souvisejících s jejich činností se scházejí na schůzi nejméně jednou ročně národní zpravodajové a techničtí zpravodajové. Informace v EJS zpřístupňuje kontaktním místům a příslušným justičním orgánům sekretariát Evropské soudní sítě. Sekretariát sídlí v sídle Eurojustu v Haagu. Sekretariát odpovídá za správu sítě. Jeho úkolem je zajistit, aby informace byly dostupné na neustále aktualizovaných internetových stránkách. Pro orientaci lze uvést údaj z výroční zprávy za roky 2009 a 2010, že na kontaktní místa bylo vzneseno 13 879 požadavků. Z nich se většina týkala vzájemné právní pomoci.²²

1.2.3 Implementace do českého právního řádu

Do českého právního řádu bylo rozhodnutí implementováno v poměrně nedávné době. Nyní je problematika jmenování osob jako kontaktních bodů a zpravodajů upravena v zákoně č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, v § 34. Osoby, které jsou kontaktními body Evropské justiční sítě, jmenuje s jejich souhlasem a odvolává ministr spravedlnosti z řad soudců, státních zástupců nebo zaměstnanců ministerstva, přičemž přihlédne k jejich odborným a jazykovým znalostem a zkušenostem. U státních zástupců tak činí na návrh nejvyššího státního zástupce. Z osob, které jsou kontaktními body, ministr spravedlnosti jmenuje s jeho souhlasem a odvolává národního korespondenta pro Evropskou justiční síť.²³

1.2.4 Vztahy mezi Evropskou justiční sítí a Eurojustem

Evropská soudní síť a Eurojust navzájem udržují velmi úzké vztahy, založené na vzájemných konzultacích a doplňkovosti, a to především mezi kontaktními místy členského státu, národním členem Eurojustu téhož členského státu a národními zpravodaji pro Eurojust a Evropskou soudní síť. V zájmu zajištění účinné spolupráce byla přijata tato opatření:

- a) Evropská soudní síť zpřístupnila Eurojustu centralizované informace a zabezpečené telekomunikační spojení;
- b) kontaktní místa Evropské soudní sítě informují jednotlivých případech svého národního členu o všech případech, které může Eurojust podle jejich mínění řešit lépe;

²² PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*. 4. dopracované vydání. Praha : Linde, 2007.

²³ FENYK, J., KLOUČKOVÁ, S. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. aktual. a dopl. vydání. Praha : Linde, 2005

c) národní členové Eurojustu se mohou na pozvání Evropské soudní sítě účastnit jejich schůzí.²⁴

Z uvedeného je zřejmé, že by vzájemný vztah mezi Eurojustem a EJS měl fungovat na principu komplementarity, udržují velmi úzké vztahy založené na konzultacích a doplňkovosti. Přesto se jejich činnost, pokud jde o poskytování některých informací, překrývá. Rozdílné prvky lze spatřovat v právní subjektivitě: právní subjektivitu má Eurojust, což mu umožňuje uzavírat smlouvy, hospodařit s majetkem dle rozpočtu apod. EJS naproti tomu právní subjektivitu nemá. Zaměření spolupráce Eurojust je na koordinaci členských států v složitých mnohostranných případech, činnost EJS je spíše kooperací ve dvojstranných případech. Formálnosti spolupráce fungování Eurojustu je založeno na formálních pravidlech a postupech, pro EJS je charakteristická neformálností spolupráce. V Eurojustu je každý stát zastoupen národním členem, snadno identifikovatelným, národní členové jsou orgány veřejné žaloby, v EJS může mít každý stát více kontaktních míst, jména osob, které jsou kontaktními body, jsou podružná, mohou jimi být i ministerští úředníci. Národní členové Eurojustu jsou nositeli alespoň minimálních pravomocí, kontaktní body EJS žádnou pravomoc nemají.²⁵

²⁴ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*. 4. dopracované vydání. Praha : Linde, 2007.

²⁵ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*. 4. dopracované vydání. Praha : Linde, 2007.

2 Evropský zatýkací rozkaz

Evropský zatýkací rozkaz je postaven na principu vzájemné důvěry. Jedná se především o důvěru ve strukturu a fungování justičních systémů členských států a schopnost všech členských států zajistit spravedlivý proces. Tento princip potvrdil i Soudní dvůr Evropských společenství, když konstatoval: „Členské státy mají vzájemnou důvěru ve své systémy trestní justice a každý z nich uznává trestní právo účinné v jiném členském státě, i když by při aplikaci vlastního práva dospěl k jinému výsledku.“²⁶ Evropský zatýkací rozkaz je prvním konkrétním institutem realizujícím princip vzájemného uznávání na poli trestního práva. Tento princip v rámci prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti zavedeného Amsterodamskou smlouvou směřuje k nahrazení tradičních vztahů založených na spolupráci, které dosud převažovaly, systémem volného pohybu rozhodnutí justičních orgánů v trestních věcech, a to jak rozhodnutí ve věci samé, tak ostatních rozhodnutí. Zmíněný princip odráží skutečnost, že rozhodování justičních orgánů se může dostatečně pružně přizpůsobit podmínkám volného pohybu osob jen tehdy, když na volný pohyb osob naváže volný pohyb rozhodnutí, tedy vzájemné uznávání rozhodnutí. Evropský zatýkací rozkaz je svého druhu fikcí jednotného státního území, neboť justiční orgán jednoho členského státu rozhoduje o výkonu rozhodnutí justičního orgánu jiného členského státu, které je na jeho území bez dalšího účinné, a na základě jeho rozhodnutí, které je vázáno pouze na právně definovaná kritéria a je oproštěno od politických a administrativních prvků, dochází k předání osoby z území jednoho členského státu na území jiného členského státu pro účely trestního řízení nebo výkonu trestu. Tato fikce jednotného státního území je samozřejmě omezena účelem, jemuž slouží, členské státy zůstávají samostatnými suverénními státy, definovanými mj. vlastním státním územím, a předání na základě evropského zatýkacího rozkazu je v mnoha směrech postaveno na stejných zásadách jako extradice, ovšem modifikovaných principem vzájemné důvěry, které nacházejí své uplatnění zejména při rozhodování justičního orgánu vykonávajícího státu o výkonu evropského zatýkacího rozkazu.²⁷

Princip justiční kontroly se projevuje jednak v tom, že evropský zatýkací rozkaz je rozhodnutím justičního orgánu, jednak v tom, že podle odstavců 8 a 9 preambule rámcového rozhodnutí musí rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu podléhat dostatečné kontrole, která je zaručena tím, že rozhodnutí o předání činí justiční orgány státu, v němž byla

²⁶ Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. 06. 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy (2002/584/JVV)

²⁷ BLEKXTOON, R., VAN BALLEGOOIJ, W. et al. *Handbook on the European Arrest Warrant*. 1. vydání. The Hague : T. M. C. Asser Press, 2005.

požadovaná osoba zatčena, přičemž role ústředních orgánů je omezena pouze na praktickou a administrativní pomoc.²⁸

Princip ochrany lidských práv je stanoven v odstavcích 12 a 13 preambule rámcového rozhodnutí. Konkrétně se jedná o základní práva a principy vymezené článkem 6 Smlouvy o EU. Evropská unie respektuje základní lidská práva, která zajišťuje Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod z roku 1950 a která vyplývají z ústavních tradic společných všem členským státům, jako všeobecné právní zásady, dále základní práva a principy definované v Chartě základních práv EU. Princip ochrany lidských práv se u evropského zatýkacího rozkazu odráží zejména u ustanovení o právu na obhájce, lhůtách pro předání a v tom, že je vyloučeno předání do státu, v němž hrozí vážné nebezpečí, že předaná osoba bude vystavena trestu smrti, mučení nebo jinému ponižujícímu zacházení nebo trestu. Žádné ustanovení rámcového rozhodnutí přitom nelze vykládat tak, že je zakázáno odmítnutí předání osoby v případě, že jsou na základě objektivních elementů dány důvody věřit, že evropský zatýkací rozkaz byl vydán za účelem trestního stíhání a potrestání osoby z důvodu jejího pohlaví, rasy, náboženství, etnického původu, národnosti, jazyka, politických názorů, sexuální orientace, nebo že postavení této osoby může být z těchto důvodů zhoršeno. Posledním z výchozích principů evropského zatýkacího rozkazu je princip ochrany osobních údajů, který stále více proniká i do oblasti mezinárodní právní pomoci v trestních věcech v širším smyslu.²⁹

²⁸ BLEKXTOON, R., VAN BALLEGOIJ, W. et al. *Handbook on the European Arrest Warrant*. 1. vydání. The Hague : T. M. C. Asser Press, 2005.

²⁹ JELÍNEK, Jiří, Tomáš GŘIVNA, Sergej ROMŽA, Jana TLAPÁK NAVRÁTILOVÁ a Anna SYKOVÁ. *Trestní právo Evropské unie*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Teoretik. ISBN 978-80-7502-375-9.

2.1 Definice evropského zatýkacího rozkazu

Podle článku 1 odstavce 1 rámcového rozhodnutí je evropský zatýkací rozkaz *rozhodnutí vydané justičním orgánem členského státu s cílem zatčení a předání požadované osoby jiným členským státem za účelem trestního stíhání nebo výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody*.³⁰ Evropský zatýkací rozkaz vydaný příslušným justičním orgánem členského státu není přímo vykonatelný na území jiného členského státu. Není tedy možné, aby pouze na základě evropského zatýkacího rozkazu byl někdo zatčen a bez dalšího vnitrostátního rozhodnutí předán do jiného členského státu. Z principu justiční kontroly vyplývá, že soudní orgán členského státu, ve kterém byla hledaná osoba zatčena, musí vždy přijmout rozhodnutí o jejím předání.³¹

Členské státy vykonají evropský zatýkací rozkaz na základě zásady vzájemného uznávání a v souladu s ustanoveními tohoto rámcového rozhodnutí. Evropský zatýkací rozkaz justiční orgán poté, co jej vydá, může sám přímo předat příslušnému justičnímu orgánu jiného státu (čl. 9 odst. 1). Který z justičních orgánů vykonávajícího státu je příslušný, zjistí justiční orgán státu, který evropský zatýkací rozkaz vydal prostřednictvím Evropské justiční sítě (čl. 10 odst. 1). Justiční orgán požadující předání osoby také může učinit záznam v Schengenském informačním systému (SIS) podle článku 95 Provdávací úmluvy. Tento záznam je postaven naroveň evropskému zatýkacímu rozkazu. Dále může být evropský zatýkací rozkaz předán prostřednictvím zabezpečeného telekomunikačního systému Evropské justiční sítě, nebo nelze-li využít služeb SIS, prostřednictvím Interpolu (čl. 10).³²

Evropský zatýkací rozkaz vydaný v jednom členském státě tedy vyvolává bezprostřední účinky v jiném členském státě, kde přímo na jeho základě může dojít k zatčení požadované osoby. O tom, zda bude požadovaná osoba na základě evropského zatýkacího rozkazu také předána, rozhodně justiční orgán vykonávajícího státu ve lhůtách a za podmínek stanovených rámcovým rozhodnutím.³³

³⁰ Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. 06. 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy (2002/584/JVV)

³¹ KLOUČKOVÁ, Světlana. Evropský zatýkací rozkaz. *Státní zastupitelství*. 2004, č. 1,

³² BLEKXTOON, R., VAN BALLEGOOIJ, W. et al. *Handbook on the European Arrest Warrant*. 1. vydání. The Hague : T. M. C. Asser Press, 2005.

³³ JELÍNEK, Jiří, Tomáš GRIVNA, Sergej ROMŽA, Jana TLAPÁK NAVRÁTILOVÁ a Anna SYKOVÁ. *Trestní právo Evropské unie. 2. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2019. Teoretik. ISBN 978-80-7502-375-9.

2.2. Hmotněprávní podmínky předání

Předmětné rámcové rozhodnutí je stejně jako extradiční smlouvy postaveno na zásadě reciprocita, která je bezprostředně spojena jak s podstatou extradice, tak s podstatou předání. Reciprocita je rovněž vyjádřena v principech vzájemné důvěry a vzájemného uznávání. Rámcové rozhodnutí vymezuje trestné činy, na které se vztahuje evropský zatýkací rozkaz (extradiční trestné činy). Činí tak tzv. eliminační metodou, tj. stanovením trestných činů, u kterých je předání vyloučeno. Podle čl. 2 odst. 1 lze evropský zatýkací rozkaz vydat jen v případech jednání, které lze podle práva vystavujícího členského státu potrestat trestem odnětí svobody nebo ochranným opatřením spojeným s odnětím osobní svobody s horní hranicí sazby v délce nejméně 12 měsíců, nebo byl-li již rozsudkem uložen trest nebo nařízeno ochranné opatření, v případě trestu nebo ochranného opatření v délce nejméně čtyř měsíců.³⁴

Rámcové rozhodnutí nestanoví, že by předání bylo vyloučeno u trestných činů politických, vojenských a fiskálních, které představují tradiční překážku extradice. Díky těmto rozdílům dochází k podstatnému rozšíření množiny trestných činů, na které se vztahuje evropský zatýkací rozkaz a možnost předání, oproti množině extradičních trestných činů. Zejména zrušení kategorií politických, vojenských a fiskálních trestných činů je takřka revolučním počinem.³⁵

K dalším podstatným změnám oproti extradici došlo u evropského zatýkacího rozkazu ve formulaci zásady oboustranné trestnosti (spočívající v požadavku, aby jednání, pro které má být předání uskutečněno, bylo trestné jak v dožadujícím, tak v dožádaném státě). Článek 2 odstavec 2 rámcového rozhodnutí vyjmenovává třicet dva druhů trestné činnosti, u nichž za podmínky, že právo členského státu, jehož justiční orgán evropský zatýkací rozkaz vydal, za ně stanoví trest odnětí svobody horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky, nebude při předání na základě evropského zatýkacího rozkazu vyžadována oboustranná trestnost skutku.³⁶

Jedná o tyto druhy trestné činnosti *účast na zločinném spolčení, terorismus, obchod s lidmi, pohlavní vykořisťování dětí a dětská pornografie, nedovolený obchod s omamnými a psychotropními látkami, nedovolený obchod se zbraněmi, střelivem a výbušninami, korupce,*

³⁴ JELÍNEK, Jiří, Tomáš GŘIVNA, Sergej ROMŽA, Jana TLAPÁK NAVRÁTILOVÁ a Anna SYKOVÁ. *Trestní právo Evropské unie. 2. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2019. Teoretik. ISBN 978-80-7502-375-9.

³⁵ KLOUČKOVÁ, Světlana. Evropský zatýkací rozkaz. *Státní zastupitelství*. 2004, č. 1,

³⁶ BLEKXTOON, R., VAN BALLEGOOIJ, W. et al. *Handbook on the European Arrest Warrant*. 1. vydání. The Hague : T. M. C. Asser Press, 2005.

podvody včetně podvodů postihujících zájmy Evropských společenství, praní výnosů z trestné činnosti, padělání měny včetně eura, počítačová trestná činnost, trestné činy proti životnímu prostředí, včetně nedovoleného obchodu s ohroženými druhy živočichů a ohroženými druhy a odrůdami rostlin, napomáhání při nedovoleném překročení státní hranice a nedovoleném pobytu, vražda, těžké ublížení na zdraví, nedovolený obchod s lidskými orgány a tkáněmi, únos, omezování osobní svobody a brání rukojmí, rasismus a xenofobie, organizovaná nebo ozbrojená loupež, nedovolený obchod s kulturními statky, včetně starožitností a uměleckých děl, podvod, vydírání a vymáhání peněz za ochranu, výroba padělků a nedovolených napodobenin, padělání veřejných listin a obchodování s nimi, padělání platebních prostředků, nedovolený obchod s hormonálními látkami a jinými prostředky na podporu růstu, nedovolený obchod s jadernými a radioaktivními materiály, obchod s odcizenými vozidly, znásilnění, žhářství, trestné činy spadající do příslušnosti Mezinárodního trestního soudu, únos letadla nebo plavidla, sabotáž.³⁷

Rada EU může jednomyslným rozhodnutím po konzultaci s Evropským parlamentem tento seznam rozšířit o další druhy trestné činnosti (čl. 2 odst. 3). U ostatních druhů trestné činnosti může být předání vázáno na podmínku, že jednání, pro které byl evropský zatýkácí rozkaz vydán, je ve vykonávajícím státě trestným činem (čl. 2 odst. 4). Rámcové rozhodnutí ukládá obecně povinnost členským státům evropskému zatýkácímu rozkazu vyhovět a hledanou osobu předat do dožadujícího členského státu. Odmítnout výkon evropského zatýkácího rozkazu je možno jen z důvodů, které rámcové rozhodnutí stanoví.

Důvody pro obligatorní odmítnutí výkonu evropského zatýkácího rozkazu jsou stanoveny v čl. 3. Podle tohoto ustanovení justiční orgán členského státu, který má vykonat zatýkácí rozkaz, odmítne vykonat evropský zatýkácí rozkaz v případech:

- pokud se na trestný čin, pro který je zatýkácí rozkaz vydán, vztahuje ve vykonávajícím členském státě amnestie, pokud byl tento stát příslušný ke stíhání tohoto trestného činu podle svého vlastního trestního práva;
- pokud má vykonávající justiční orgán informace, že vyžádaná osoba byla pravomocně odsouzená za stejný čin členským státem za předpokladu, že v případě odsouzení byl trest vykonán, právě je vykonáván nebo podle práva členského státu, ve kterém byl vynesena rozsudek, ho již nelze vykonat;

³⁷ Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. 06. 2002 o evropském zatýkácí rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy (2002/584/JVV)

- pokud osoba, na niž byl evropský zatýkací rozkaz vydán, není podle práva vykonávajícího státu vzhledem ke svému věku trestně odpovědná za jednání, pro které je zatýkací rozkaz vydán.³⁸

Důvody, pro které je možné fakultativně odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu, jsou uvedeny v čl. 4. Podle tohoto ustanovení může vykonávající justiční orgán odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu:

- pokud jednání, pro které byl vydán evropský zatýkací rozkaz, nepředstavuje trestný čin podle práva vykonávajícího členského státu; avšak v případě daní, poplatků, cel nebo měny nelze odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu z toho důvodu, že právo vykonávajícího členského státu neukládá tentýž druh daní, poplatků nebo cel nebo neobsahuje stejnou úpravu, pokud jde o daně, poplatky, cla a měny, jako právo vystavujícího státu;
- pokud osoba, na niž se vztahuje evropský zatýkací rozkaz, je ve vykonávajícím členském státě stíhána za stejný čin, jako je trestný čin, pro který byl evropský zatýkací rozkaz vydán;
- pokud justiční orgány vykonávajícího členského státu rozhodly buď nezahájit trestní stíhání kvůli trestnému činu, pro který byl evropský zatýkací rozkaz vydán, nebo zastavit takové řízení, nebo byl-li v členském státě vynesena proti vyžádané osobě za stejné jednání pravomocný rozsudek, který zamezuje dalšímu trestnímu stíhání;
- byl-li evropský zatýkací rozkaz vydán za účelem výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody, vyžádaná osoba se zdržuje ve vykonávajícím členském státě, je jeho státním příslušníkem nebo zde má trvalé bydliště a tento stát se zaváže provést výkon trestu odnětí svobody v souladu se svým vnitrostátním právem.³⁹

Dále je možno výkon evropského zatýkacího rozkazu odmítnout, vztahuje-li se evropský zatýkací rozkaz na trestné činy, které byly podle práva vykonávajícího členského státu spáchány zcela nebo zčásti na území vykonávajícího členského státu nebo na místě, které se za toto) zemí považuje, nebo které byly spáchány mimo území vystavujícího členského státu a

³⁸ PROVAZNÍK, Jan a Silvie FILANOVÁ. Praxe evropského zatýkacího rozkazu: můžeme si v Evropě věřit? *Právník. AV ČR, Ústav státu a práva*, 2015, roč. 154, č. 5, s. 394-407. ISSN 0231-6625.

³⁹ PROVAZNÍK, Jan a Silvie FILANOVÁ. Praxe evropského zatýkacího rozkazu: můžeme si v Evropě věřit? *Právník. AV ČR, Ústav státu a práva*, 2015, roč. 154, č. 5, s. 394-407. ISSN 0231-6625.

právo vykonávajícího členského státu neumožňuje stíhání za stejné trestné činy, byly-li spáchány mimo jeho území.⁴⁰

2.3. Řízení o předání

Určení justičních orgánů oprávněných vydat evropský zatýkácí rozkaz, justičních orgánů oprávněných vykonat evropský zatýkácí rozkaz a ústředních orgánů ponechává rámcové rozhodnutí na právních řádech členských států (čl. 6, 7). Obsahové náležitosti evropského zatýkácího rozkazu jsou v článku 8 stanoveny obdobně jako u žádosti o vydání (formulář evropského zatýkácího rozkazu je přílohou rámcového rozhodnutí). Evropský zatýkácí rozkaz musí být přeložen do úředního jazyka vykonávajícího státu nebo do jiného jazyka akceptovaného tímto státem.⁴¹

Je-li vyžádaná osoba zatčena, vykonávající justiční orgán ji v souladu se svým vnitrostátním právem informuje o evropském zatýkáčím rozkazu a jeho obsahu, a rovněž o tom, že může souhlasit s předáním vystavujícímu justičnímu orgánu. Vyžádaná osoba, která je zatčena za účelem výkonu evropského zatýkáčím rozkazu, má v souladu s vnitrostátním právem vykonávajícího členského státu právo zástupce a tlumočnicka. Hledaná osoba tak má tyto základní práva (čl. 11), právo na obhajobu, právo na tlumočnicka, právo na informace o evropském zatýkáčím rozkaz a jeho obsahu.⁴²

Justiční orgán vykonávajícího státu dále rozhodne podle svého práva o vazbě požadované osoby. Požadovaná osoba může být podle práva vykonávajícího státu z vazby podmíněně propuštěna, jestliže příslušný orgán vykonávajícího státu učiní opatření, která se jeví jako dostatečná k tomu, aby požadovaná osoba neuprchla. Dobu vazby vykonané v souvislosti s realizací evropského zatýkáčím rozkazu nutno započítat do celkové doby vazby nebo trestu odnětí svobody ve státě, který evropský zatýkáčím rozkaz vydal (čl. 26).

V řízení o předání se uplatňuje zásada speciality. Podle čl. 27 odst. 2 nemůže být předaná osoba trestně stíhána, odsouzena nebo jinak zbavena osobní svobody pro jiný trestný čin

⁴⁰ POLÁK, P. *Rámcová rozhodnutí a zásada vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech. Aneb lesk a bída justiční spolupráce v trestních věcech v rámci Evropské unie*. 1. vydání. Praha : LexisNexis CZ s. r. o., 2007

⁴¹ BLEKXTOON, R., VAN BALLEGOOIJ, W. et al. *Handbook on the European Arrest Warrant*. 1. vydání. The Hague : T. M. C. Asser Press, 2005.

⁴² NOVOTNÁ, J. Evropský zatykač - významný mezník mezinárodní spolupráce v trestních věcech. *Trestněprávní revue*. 2002, č. 10.

spáchaný před jejím předáním než pro ten, pro který byla předána. Toto ustanovení se nepoužije v těchto případech.⁴³

- a) neopustila-li vyžádaná osoba území členského státu, kterému byla předána, ve lhůtě do 45 dnů od svého konečného propuštění, i když k tomu měla příležitost, nebo vrátila-li se na území tohoto státu poté, co ho opustila;
- b) trestný čin nelze potrestat trestem odnětí svobody nebo ochranným opatřením spojeným s odnětím osobní svobody;⁴⁴
- c) trestní řízení nevede k uplatnění opatření omezujícího osobní svobodu;
- d) mohl-li by osobě být uložen trest nebo opatření, které nezahrnují odnětí osobní svobody, zejména peněžitý trest nebo opatření místo tohoto trestu, i když tento trest nebo opatření mohou omezit její osobní svobodu;
- e) pokud osoba souhlasí s předáním a popřípadě se současně zřekla uplatnění zásady speciality.⁴⁵

Pro rozhodnutí justičního orgánu vykonávajícího státu o výkonu evropského zatýkacího rozkazu, jakož i pro následné předání požadované osoby jsou stanoveny lhůty (čl. 17 a 23). V případě, že požadovaná osoba s předáním souhlasí, je to deset dní od udělení souhlasu. Jinak je třeba rozhodnutí učinit do šedesáti dnů od zatčení požadované osoby. Tyto lhůty lze výjimečně prodloužit. Jakékoli odmítnutí vykonat evropský zatýkací rozkaz musí být odůvodněno. Požadovaná osoba musí být předána co nejdříve po konečném rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu, nejpozději do deseti dnů po tomto rozhodnutí. Prodloužení této lhůty je možné pouze z důvodů, které brání předání a které jsou mimo kontrolu členských států, a z vážných humanitárních důvodů (například z důvodu vážného nebezpečí pro život nebo zdraví požadované osoby). Jinak po uplynutí této lhůty musí být požadovaná osoba z vazby propuštěna, není-li předání realizováno.⁴⁶

⁴³ NOVOTNÁ, J. Evropský zatýkací rozkaz. *Trestněprávní revue*. 2009, č. 10.

⁴⁴ Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. 06. 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy (2002/584/JVV)

⁴⁵ JELÍNEK, Jiří, Tomáš GRIVNA, Sergej ROMŽA, Jana TLAPÁK NAVRÁTILOVÁ a Anna SYKOVÁ. *Trestní právo Evropské unie. 2. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2019. Teoretik. ISBN 978-80-7502-375-9.

⁴⁶ PROVAZNÍK, Jan a Silvie FILANOVÁ. Praxe evropského zatýkacího rozkazu: můžeme si v Evropě věřit? *Právník*. AV ČR, Ústav státu a práva, 2015, roč. 154, č. 5, s. 394-407. ISSN 0231-6625.

2.4 Řízení o vydávání

Před evropským zatýkacím rozkazem byla soudní spolupráce při přeshraničních trestných činech v Evropské unii založena pouze na vztazích mezi státy EU a známém procesu vydávání. Proces vydávání, jehož právním základem byla Evropská úmluva o vydávání spolu s jejími dvěma dodatkovými protokoly byla až do zavedení evropského zatýkacího rozkazu nejučinnějším soudním nástrojem, alespoň podle některých odborníků. I když to mělo svá privilegia, proces vydávání se považoval spíše za nástroj politického zájmu a měl bližší přístup k suverénním státům a jejich politickým zájmům než k boji proti přeshraniční kriminalitě, která byla a stále je jedním z nejvíce souvisejících problémů na celém světě. Jak bylo uvedeno na začátku, postupy vydávání mají právní základ v Evropské úmluvě o vydávání z roku 1957 spolu s jejími dvěma dodatkovými protokoly z let 1975 a 1978 a samozřejmě mnohostranné nebo dvoustranné dohody mezi členskými státy EU, z nichž některé mají určité výhrady k dané úmluvě a stanoví odlišná pravidla pro vydávání, který podle evropského zatýkacího rozkazu již nebyl povolen. Dále byly zdokonaleny postupy vydávání a některé podmínky, které tento proces zastavily, byly zrušeny dohodou o zjednodušení a modernizaci žádostí o vydání v San Sebastianu v roce 1989, později Evropskou úmluvou o zjednodušení postupů mezi členskými státy v roce 1995 a samozřejmě známá Schengenská dohoda, která byla známá, jako nejvýznamnější krok pro volný pohyb osob a blaho v rámci Evropské unie.⁴⁷

Koncept vydávání vycházel ze skutečnosti, že žádný členský stát EU nebyl oprávněn vydat podezřelého z trestného činu, pokud povinnost nebyla stanovena ve smlouvě nebo dohodě. Tento konkrétní důvod přikládal konceptu suverenity velký význam a také členské státy měly možnost zamítnout žádost o vydání z politických nebo daňových důvodů. Tyto situace, kdy státy dostaly možnost popřít Žádost o vydání byla v rozporu s prioritami Evropské unie, protože možné výhrady a samostatné smlouvy některých členských států EU neznamenal žádná zlepšení v procesu justiční spolupráce v trestních věcech. Dříve byl použitelnost postupů vydávání měla určitý počet kroků, které je třeba dodržet, pokud jde o soudní nástroje, které jim byly přiděleny. První v řadě, které měly být dodržovány, byly úmluvy, jejichž součástí byly členské státy EU, sledované prohlášeními Vzájemnost mezi určitými státy a v některých ojedinělých případech ustanovení vnitřní legislativy.¹⁰⁹ Pokud jde o poslední nástroj, kterým jsou normy vnitřní legislativy, byly obvykle použity pouze jako výchozí bod pro to, aby se stal součástí úmluvy o vydávání poté je použit jako nástroje pro lepší pochopení ustanovení zmíněných úmluv nebo dokonce k vyplnění některých mezer, které mohou mít některé

⁴⁷ NOVOTNÁ, J. Evropský zatýkací rozkaz. *Trestněprávní revue*. 2009, č. 10.

mezinárodní normy o vydávání. Vyřizování žádostí o vydání se setkala se třemi různými systémy analýzy a použitelnosti, konkrétněji s politickým a vládním systémem, jurisdikčním systémem a smíšeným systémem. V rámci prvního systému, jehož zrušení bylo hlavním cílem Rady, když bylo rozhodnuto o provádění nového evropského zatýkacího rozkazu, vlády členských států vnímaly institut vydávání pouze jako správní akt, který byl pouze na vládě vlády vykonávajícího státu a nedal dotyčnému podezřelému žádnou příležitost, což je koncept, který se v jednotlivých případech změnil současně. Druhý systém, který je jurisdikčním systémem poskytujícím výlučnou moc pouze soudním orgánům, měl schopnost rozhodovat o jakémkoli situace protichůdných stran nebo publicita soudního řízení, které vydání mělo za následek. V neposlední řadě smíšený systém, který představoval jakýsi střet názorů mezi soudním a politickým systémem, protože tehdy neexistovaly žádné jasné hranice pro dvě oblasti a pro obě strany, kde kontrola žádosti o vydání politická a soudní poté ponechal poslední slovo vládě, která jako jediná rozhodla o vyřízení žádostí o vydání.⁴⁸

V poslední době se to změnilo, současné smlouvy již nestanoví krátký počet trestných činů, pro které lze takovou žádost učinit, a politické a fiskální důvody nejsou ani stanoveny jako volitelné důvody odmítnutí podle současného evropského Zatykač. Jedním z kroků Evropské unie ke zlepšení v této oblasti byl Vídeňský akční plán, který byl dílem Rady a Evropské komise při provádění a zlepšování prostoru spravedlnosti a vnitřních věcí, ustanovení Amsterodamské smlouvy a vytvořit širší oblast svobod, pokud jde o zjednodušené postupy vydávání mezi členskými státy EU. Evropská úmluva o vydávání, na rozdíl od současného EZR, zahrnovala také správní řízení, což je činnost ministerstva spravedlnosti ze států, které jsou stranami procesu vydávání, a také soudní řízení. Prostřednictvím nového zjednodušeného řízení, byl zrušen správní proces spolu s jurisdikcí přidělenou ministerstvům spravedlnosti, jediná jurisdikce je nyní přidělena přímo autoritativním orgánům nebo právním komisím, pokud to situace vyžaduje.⁴⁹

⁴⁸ NOVOTNÁ, J. Evropský zatýkací rozkaz. *Trestněprávní revue*. 2009, č. 10.

⁴⁹ BLEKXTOON, R., VAN BALLEGOOIJ, W. et al. *Handbook on the European Arrest Warrant*. 1. vydání. The Hague : T. M. C. Asser Press, 2005.

2.5. Přechod od vydání k evropskému zatýkacímu rozkazu

Díky novému nástroji kapitulčních postupů se nyní faktory analýzy změnilly. Evropský zatýkací rozkaz nyní upravuje vztahy mezi podezřelým z trestného činu a vydávajícím i vykonávajícím státem, což znamená, že osoby zapojené do vyšetřování trestné činnosti mají přímá práva bez ohledu na stát, ve kterém se nacházejí, a novým aspektem je také to, že byla odstraněna dříve požadovaná shoda v trestním právu pro vydávající a vykonávající stát a v současnosti platí pro každý členský stát 32 trestných činů týkajících se vydání evropského zatýkacího rozkazu. Pouze za určitých okolností národní bezpečnosti není v těchto trestných činech, o nichž rozhodla Rada v rámcovém rozhodnutí, stanovena možnost protiprávního stíhání nebo špatného zacházení v jednom ze států nebo pokud trestný čin, na který se požaduje takový zatykač, není stanoven, mohla by být tato shoda vyžadována. Prvky, které měly tak či onak zásadní vliv, byl zvýšený počet stížností určité kategorie osob stanovených v Evropské úmluvě o vydávání, která zahrnovala velké množství formalit před vydáním, které brzdily tempo konečná kapitulace, týkající se rychlé eskalace trestných činů v celé Evropské unii a potřeba vytvoření bezpečnějšího prostředí volného pohybu osob v Unii, probíhající teroristické činy, které volaly po potřebě nového systému pravidel pro boj proti terorismu a jeho předcházení, zrušení prahové hodnoty, kterým bylo neuznání určitých soudních rozhodnutí mezi členskými státy Evropské unie, výkon tří úmluv, které později vytvořily *acquis* Evropské unie, a to Úmluvy z června 1990, kterou se provádějí ustanovení Schengenské dohody od roku 1985 o postupném odstraňování šeků ze společné hranice členských států Evropské unie, následovaných v roce 1995 Evropskou unií Úmluva o zjednodušených postupech vydávání mezi členskými státy Evropské unie a poslední, Úmluva o vydávání mezi členskými státy EU z roku 1996. Rámcové rozhodnutí se soustředilo také na ochranu lidských práv a mezi otázkami diskuse byla vznesena otázka vzájemná důvěra mezi členskými státy a zásada vzájemného uznávání při jakémkoli soudním rozhodnutí a také možnost odmítnutí žádosti o vydání EZR, pokud existuje sebemenší šance, aby s podezřelým bylo zacházeno neúctě bez ohledu na jeho zadržení nebo kdy by mohl čelit trestu smrti ve vykonávajícím státě.⁵⁰

Rámcové rozhodnutí Rady stále stanoví určité podmínky a kategorie trestných činů, pro které by mohl být vydán evropský zatýkací rozkaz. Největší kontrast mezi vydáním a EZR spočívá v tom, že v případě žádosti o předání jde o trestný čin, který činí předmět žádosti, může být stanoven pouze podle vnitrostátního trestního práva jednoho státu, přičemž je vyloučena

⁵⁰ POLÁK, P. *Rámcová rozhodnutí a zásada vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech. Aneb lesk a bída justiční spolupráce v trestních věcech v rámci Evropské unie*. 1. vydání. Praha : LexisNexis CZ s. r. o., 2007

dřívější podmínka žádostí o vydání, konkrétněji to, že dotyčný trestný čin musí spadat do vnitrostátního trestního práva obou států. Po zrušení této podmínky musí požadavek EZR splňovat řadu kritérií, tj. Délku zadržení podezřelého. Jak již bylo řečeno, žádost o předání podle rámcového rozhodnutí o EZR musí mít za cíl trestný čin, za který je v právních předpisech vydávajícího státu stanoven trest nebo preventivní opatření v délce nejméně jednoho roku, nebo pokud se týká pouze krátkodobě preventivní opatření, musí trvat nejméně čtyři měsíce.⁵¹

I když bylo provedení evropského zatýkacího rozkazu pozitivním krokem k boji proti přeshraničním trestným činům, vedlo to k několika sporům. Byli v praxi se od jeho zavedení často vyskytují případy, u nichž evropský zatýkací rozkaz spolu s jeho postupy neodpovídají předmětu žádosti, nebo možné zadržení podezřelého by mohl vysílající stát považovat za nepřiměřené. Většina těchto případů spadá pod článek 8 Evropského soudu pro lidská práva, který stanoví právo na soukromí a rodinný život a je postaven před Evropský soudní dvůr. Odesílající státy mají odpovědnost předem zkontrolovat, zda důvody zatýkacího rozkazu jsou použitelné, pokud jsou základní práva podezřelého známa a jsou dožadujícím státem splněna a vzhledem k tomu, že byla odstraněna zásada dvojí kriminality, prokázat, že trestný čin ve věci spadá pod 32 uvedených zločinů Rada. Prvním aspektem, který je třeba stanovit, je, že pojem zadržení stanovený Radou je respektován vykonávajícím státem podle rámcového rozhodnutí 2002/584 / SVV, konkrétněji že doba zadržení ve vykonávajícím státě vyhovuje s pravidly pro základní práva, právo na svobodu podezřelého a také důkaz o účinnosti požadovaného zadržení. Princip proporcionality, jak byl dříve předložen, by mohl v mnoha případech představovat důvod pro odmítnutí vykonávajícího státu. Dále bude popsána krátká prezentace případu jako takového.⁵²

Případ se týká trestního stíhání rumunského občana Cipriana Vasile Radu, který byl vyšetřován v Rumunsku a Německu. Spor vzešel ze skutečnosti, že německé soudní orgány vydaly čtyři evropské zatýkací rozkazy k odvolacímu soudu z rumunské Constanty, kde byl pan Radu vyšetřován, z toho důvodu, že musí být souzen před německým soudem za několik trestných činů loupeže, rovněž podle článku 211 rumunského trestního soudu. Soud Odvolání z Constanty (Rumunsko) zamítlo jeden ze čtyř zatykačů s tím, že podezřelý je již vyšetřován pro stejné trestné činy za to, co vydaly EZR německými orgány. Kromě toho se pan Radu před

⁵¹ Rámcového rozhodnutí Rady o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy ze dne 13. června 2002 (2002/584/SVV) včetně příloh.

⁵² BLEKXTOON, R., VAN BALLEGOOIJ, W. et al. *Handbook on the European Arrest Warrant*. 1. vydání. The Hague : T. M. C. Asser Press, 2005.

rumunskými instancemi dovolával porušení jeho práv německými orgány a motivoval to, aby v době prosazování rámcového rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu práva zakotvená v Evropské úmluvě o lidských právech a v Listině základních práv Evropské unie ještě nebyla zakládajícími smlouvami Evropské unie stanovena, a proto podle článku 6 Smlouvy o EU evropské zatčení dotýčný rozkaz by měl být vykládán v souladu s ustanoveními článku 6. Rumunské instance pozastavily soudní řízení s panem Radu a rozhodli se adresovat několik otázek Velkému senátu Soudního dvora Evropské unie ohledně výklad rámcového rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu v tomto případě. Vzhledem k tomu, že pan Radu byl toho názoru, že výše uvedená ustanovení by měla být v jeho případě považována za hlavní normu výkladu, a to i v případě, že použité motivy byly nepovinných důvodů pro odmítnutí EZR, podal Odvolací soud v Konstanci šest otázek velkému senátu se zaměřením na následující otázky.⁵³

V této předběžné otázce, jak lze dobře poznamenat, chtěla podezřelá osoba a rumunské vnitrostátní odvolací soudy objasnit před velkým senátem, zda Evropský zatýkací rozkaz by mohl vykonávající stát odmítnout, pokud budou dodržována lidská práva, implicitně Evropská úmluva o lidských právech a článek 6 Smlouvy o Evropské unii Unie, jsou dotýčným vydávajícím státem porušeny. Očekávalo se, že tento případ bude dokončením nebo rozvojovým nástrojem toho, co se týká základních práv, zásady vzájemného uznávání a zásady proporcionality v oblasti soudní spolupráce v trestních věcech. Podle názoru několika odborníků se velký senát bohužel nesoustředil na přesnou podstatu případu a pouze provedl obecnou analýzu zaměřenou na otázky položené odvolacím soudem v Konstanci. Obecně generální advokátka Sharpston rozhodl, že vykonávající stát nemá žádná práva na odmítnutí předání podezřelého z EZR z jeho území s odůvodněním, že podezřelý nebyl dříve stíhán vnitrostátními soudy. V rozsudku velkého senátu bylo rovněž zdůrazněno, že pokud budou uvedeny důvody pro odmítnutí EZR spadající pod ustanovení rámcových rozhodnutí, konkrétně článků 3 a 4, není důvod pozastavovat předávání podezřelého a z neopodstatněných důvodů více zpomalit tempo trestního řízení.⁵⁴

Z rozhodnutí velkého senátu, jak již bylo uvedeno, lidé doufali v širší škálu důvodů pro odmítnutí evropského zatýkacího rozkazu, i když uvedený důvod není součástí motivů

⁵³ Emanuela Matei, Juridice.ro, 'Radu Case European Arrest Warrant C-396/11 Appeal Court of Constanta' (Juridice.ro, 11 October 2012) <https://www.juridice.ro/222697/cauza-radu-mandatul-europeande-arestare-c-396-11-pendinte-curtea-de-apel-constantanta.html>

⁵⁴ Emanuela Matei, Juridice.ro, 'Radu Case European Arrest Warrant C-396/11 Appeal Court of Constanta' (Juridice.ro, 11 October 2012) <https://www.juridice.ro/222697/cauza-radu-mandatul-europeande-arestare-c-396-11-pendinte-curtea-de-apel-constantanta.html>

stanovených rámcovým rozhodnutím, ale konečné rozhodnutí se změnilo být jinak. Soudní dvůr Evropské unie nepovažoval důvody pro zamítnutí EZR za flexibilní a každý členský stát by jim měl vyhovět tak, jak je. Předmět odmítnutí, který zdůraznil odvolací soud v Konstanci, našel CJUE je neopodstatněné, protože velký senát neviděl skutečnost, že vnitrostátní soud, který by podezřelému poskytl spravedlivý proces podle vnitrostátního práva ve srovnání s vnitrostátními právními předpisy vykonávajícího státu, by byl dobrým důvodem pro odmítnutí EZR obecně.⁵⁵

2.6 Zásada vzájemného uznávání

Největším úspěchem mezi přechodem z procesu vydávání a evropským zatýkacím rozkazem je samozřejmě zásada vzájemného uznávání. Především přechod od dřívější zásady vzájemné právní pomoci k zásadě vzájemné uznání nastiňuje rychlejší tempo vyšetřování trestných činů, které probíhá od změny postupů. Hlavním aspektem je, že vykonávající stát musí nyní uznat jakékoli soudní rozhodnutí pocházející z kteréhokoli členského státu EU, aniž by analyzoval opodstatněnost případu a zacházel s tímto právním dokumentem jako s vnitrostátním a jak zdůraznilo prohlášení Evropské komise z roku 2001. Je založen zejména na společném závazku k zásadám svobody, demokracie a dodržování lidských práv, základních svobod a právního státu. Konkrétněji Komise vydala 24 krátkých opatření vydáním zatykače. Cílem rámcového rozhodnutí Rady je jednak rozvoj zásady vzájemné důvěry, ale také posílení dodržování lidských práv při trestním stíhání výkonu trestů. Tato zásada plně uznává soudní rozhodnutí vydaná kterýmikoli členskými státy EU v rámci Evropské unie a jejím cílem bylo nastolit rovnováhu mezi soudními orgány vydávajícího státu a vykonávajícího státu. Zásada vzájemného uznávání zahrnuje soudní spolupráci mezi vydávajícím a vykonávajícím státem, pokud jde o postupy předávání, dohled nad podezřelým během jeho předání plus uznání spolu s výkonem žádosti nebo rozhodnutí. V Rumunsku se vyskytla určitá výjimka týkající se výkonu některých zatýkacích rozkazů, které vydal členský stát EU před přistoupením Rumunska k Evropské unii v roce 2007. Na základě toho bude dále předložen případ, ve kterém rumunské soudní orgány popřely výkon evropského zatýkacího rozkazu před jeho přistoupením k Evropské unii vydaného členskými státy EU.⁵⁶

⁵⁵ Emanuela Matei, Juridice.ro, 'Radu Case European Arrest Warrant C-396/11 Appeal Court of Constanta' (Juridice.ro, 11 October 2012) <https://www.juridice.ro/222697/cauza-radu-mandatul-europeande-arestare-c-396-11-pendinte-curtea-de-apel-constantina.html>

⁵⁶ 2008/909/SVV a 2008/947/SVV a kterým se posilují procesní práva osob a podporuje uplatňování zásady vzájemného uznávání rozhodnutí na rozhodnutí vydaná v soudním jednání, kterého se dotyčná osoba nezúčastnila osobně.

Jeden z případů se týká německého občana, na nějž vydal soud v Arnsbergu v Německu dne 25. října 2006 evropský zatykáací rozkaz rumunským soudním orgánům. Německý občan byl postaven před odvolací soud z Bukurešti a byl rovněž zadržen během debat o jeho předání. Potíž v tomto ohledu spočívala v členství Rumunska v Evropské unii, které oficiálně vstoupilo v platnost 1. ledna 2007, o kterém Soudní dvůr odvolacího senátu ve svém odůvodnění uvedl následující: „Podle článku 108 pozměněného zákona 302/2004 se na evropský zatykáací rozkaz vztahují ustanovení týkající se žádosti o předání podezřelého vydaná po vstupu Rumunska do EU v platnost.“⁵⁷

Pokud jde o evropský zatykáací rozkaz vydaný německými orgány 25. října 2006, soud rozhodl, že jej nelze vykonat, protože je v rozporu s právními normami upravujícími použitelnost a výkon evropského zatykáacího rozkazu, které jsou platné pouze bude-li taková žádost podána po 1. lednu 2007. Na závěr Soudní dvůr zamítá žádost Arnsbergského tribunálu a označuje ji za neopodstatněnou. Po rozhodnutí odvolacího soudu byl podezřelý, který byl zadržen, dokud Soud nedospěl ke konečnému odůvodnění, propuštěn, protože EZR vydaný orgány z Arnsbergu byl vyžádán před přistoupením Rumunska k Evropské unii.⁵⁸

2.7 Princip dvojí kriminality

Se zásadou vzájemného uznávání souvisí i další kritérium pro vydání zatykače, a to zásada dvojí kriminality. Na zasedání v Tampere od roku 1999 se diskutovalo o tom, že by měla být zavedena rovnováha mezi zásadou vzájemné důvěry a povinností každého členského státu EU respektovat myšlenku demokracie, práv a základních svobod stanovených ve Smlouvě o fungování Evropské unie v článku šest. Spory v době provádění evropského zatykáacího rozkazu od té doby bylo neobvyklé, že některé státy dodržovaly trestní právo jiných členských států EU. Neobvyklou věcí bylo, že některé činy byly podle trestního práva některých členských států EU považovány za trestné činy a některé z nich nikoli, a to způsobilo, že řízení o vydání trvalo déle, což ve většině případů skončilo předepsáním trestu. Před evropským zatykáacím rozkazem zásada dvojí trestnosti v případech žádostí o vydání znamenala existenci stíhaného trestného činu ve vnitrostátním trestním právu vydávajícího a vykonávajícího státu v době podání žádosti,

⁵⁷ The Court of Appeal of Bucharest, Criminal Section nr.2, Decision nr.7, January 22nd , 2007 Dostupné z: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-69670%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-69670%22]})

⁵⁸ The Court of Appeal of Bucharest, Criminal Section nr.2, Decision nr.7, January 22nd , 2007 Dostupné z: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-69670%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-69670%22]})

i když konkrétní zločin byl pod jiným popisem nebo kriminalizací. Před provedením provádění EZR byla v úmluvě, která prováděla Schengenskou dohodu, podle článku 54 stanovena zásada dvojí trestnosti, což je zásada *ne bis in idem*, kterou měl Soudní dvůr Evropské unie pevně v úmyslu uznán v jeho rozhodnutích. V praxi Soudní dvůr považoval vzájemnou důvěru za situaci, kdy členské státy mají vzájemnou důvěru ve své systémy trestního soudnictví a že každý z nich uznává trestní právo platné v ostatních členských státech, dokonce kdy by byl výsledek jiný, kdyby bylo použito jeho vlastní národní právo. Rámcové rozhodnutí Rady z roku 2002 přineslo v tomto ohledu změny. Eliminovala zásadu dvojí kriminality a vyjmenovala 32 trestných činů, které jsou použitelné pro vydání evropského zatýkacího rozkazu po splnění řady podmínek. Předání podezřelého tedy musí být vykonáno, pokud trestné činy, na které je vydán zatykač, spadají do oblasti trestního práva vydávajícího státu a je za něj stanoven trest ve výši nejméně tři let odnětí svobody. Rámcového rozhodnutí odstranilo zásadu dvojí trestnosti pro tyto trestné činy:⁵⁹

- účast ve zločinném spolčení,
- terorismus,
- obchodování s lidmi,
- sexuální vykořisťování dětí a dětská pornografie,
- nedovolené obchodování s omamnými a psychotropními látkami,
- nedovolené obchodování se zbraněmi, střelivem a výbušninami,
- korupce,
- podvody, včetně podvodů poškozujících finanční zájmy Evropských společenství ve smyslu Úmluvy ze dne 26. července 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství,
- praní výnosů z trestné činnosti,
- padělání měny, včetně eura,
- počítačová kriminalita,
- trestné činy proti životnímu prostředí, včetně nedovoleného obchodování s ohroženými druhy zvířat a ohroženými druhy a odrůdami rostlin,
- napomáhání neoprávněnému vstupu a pobytu,

⁵⁹ KMEC, J. Evropské trestní právo. *Mechanismy europeizace trestního práva a vytváření skutečného evropského trestního práva*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006.

- vražda, těžká újma na zdraví,
- nedovolený obchod s lidskými orgány a tkáněmi,
- únos, nezákonné omezování a brání rukojmí,
- rasismus a xenofobie,
- organizovaná nebo ozbrojená loupež,
- nedovolené obchodování s kulturními statky, včetně starožitností a uměleckých děl,
- podvod,
- vydírání a vydírání,
- padělání a pirátství produktů,
- padělání administrativních dokumentů a obchodování s nimi,
- padělání platebních prostředků,
- nedovolené obchodování s hormonálními látkami a jinými stimulatory růstu,
- nedovolené obchodování s jadernými nebo radioaktivními materiály,
- obchodování s odcizenými vozidly,
- znásilnění,
- žhářství,
- trestné činy spadající do jurisdikce Mezinárodního trestního soudu,
- nezákonné zabavení letadel / lodí,
- sabotáž,⁶⁰

Tyto typy trestných činů, přestože to Rada zdůraznila v rámcovém rozhodnutí, mohou být rovněž spojeny s trestnými činy podle jiné definice, ale se stejnými podmínkami kriminalizace jako výše zmíněných. Tento seznam by tedy neměl být viděn jako zcela vyčerpávající seznam trestných činů, jehož cílem je harmonizace s vnitrostátními právními předpisy členských států EU v případech, kdy tyto trestné činy nejsou stanoveny v některých vnitrostátních trestních zákonech. Každý přeshraniční trestný čin na území Evropské unie by měl být analyzován z hlediska jeho podstatných prvků a poté musí být stanoveno, podle kterého z uvedených trestných činů v rozhodnutí je přístupnější, jinak pokud soudní orgán použije přímé označení trestných činů a tento trestný čin není stanoven vnitrostátními trestními právními

⁶⁰ KMEC, J. Evropské trestní právo. *Mechanismy europeizace trestního práva a vytváření skutečného evropského trestního práva*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006.

předpisy, bylo by pro soudní orgány nemožné uplatnitelnost dvojího ohrožení pro jeden z uvedených trestných činů, a proto by nebylo možné provést evropský zatýkací rozkaz.⁶¹

2.8. Vydání vs. Vzdání

Prostřednictvím rámcového rozhodnutí nového evropského zatýkacího rozkazu došlo ke sporům ohledně použitých podmínek předání týkající se podezřelého. Byl zaveden nový implementovaný nástroj v oblasti trestního práva v Evropské unii další význam týkající se postupů předání, konkrétně pojem kapitulace. Změna znění prostřednictvím této nové implementace vyvolala mnoho sporů o EU záležitost, protože není dobře specifikováno, zda podmínky pro dřívější vydávací řízení stále zůstávají v platnosti, nebo byly revidovány během jednání, která Rada uspořádala v Tampere, 1999. Počínaje úplným začátkem rámcového rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu se jeho první článek zmiňuje o termínu předání, následovaný druhým odstavcem téhož článku o tom, že členské státy budou jednat podle ustanovení nového evropského zatýkacího rozkazu. To vyvolává jaksi dojem, že nová sada pravidel je ještě není konkrétně uvedeno, ale podstatné, ale procesní a jejich závaznost pro členské státy EU. Diskutované rozhodnutí přesto zdůrazňuje skutečnost, že některé členské státy EU jsou součástí předchozích úmluv, podle nichž mají povinnosti, konkrétněji úmluv, které tvořily *acquis* Evropské unie, kterými jsou Schengenská dohoda, Úmluva o zjednodušeném vydávání a Úmluva o vydávání z roku 1996. Všechny tyto povinnosti, které spadají pod ustanovení těchto úmluv, představila Rada v Tampere jako jádro nového evropského zatýkacího rozkazu, ustanovení, která nebudou zcela zrušena, ale budou dále rozvíjena prostřednictvím nových zjednodušených postupy. Závazný účinek nového evropského zatýkacího rozkazu jako preambule rámcová rozhodnutí zdůrazňuje, že jde spíše o účel pocházející z Evropské unie s cílem dále vytvořit bezpečnější a spravedlivější prostředí v oblasti trestního řízení a soudní spolupráce mezi státy: *„Vzhledem k tomu, že cílem je nahradit systém mnohostranného vydávání založeného na Evropské úmluvě o vydávání ze dne 13. prosince 1957 nemůže být uspokojivě dosaženo jednostranně jednajícími členskými státy, a proto jej lze z důvodu jeho rozsahu a účinků lépe dosáhnout na úrovni Unie, Rada může přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity podle článku 2 Smlouvy o Evropské unii a článku 5 Smlouvy o založení Evropského společenství. V souladu se zásadou proporcionality*

⁶¹ SVOBODA, P. *Úvod do evropského práva*. 5. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013.

stanovenou v posledně uvedeném článku nepřekračuje toto rámcové rozhodnutí rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle. “⁶²

Povinné důvody pro odmítnutí evropského zatýkacího rozkazu jsou následující:

- Pokud byl ve vykonávajícím státě udělen trestný čin, který je předmětem evropského zatýkacího rozkazu, a v případech, kdy vykonávající stát může mít jurisdikci pro stíhání trestného činu podle jeho vnitrostátního trestního práva,
- Když vykonávající stát po další analýze dospěje k závěru, že osoby, na které se to týkalo evropského zatýkacího rozkazu, již byly souzeny za stejný trestný čin u soudu členského státu Evropské unie s podmínkou, že tento trestný čin již musí být vykonán nebo již ve výkonu trestu týkajícího se tohoto trestného činu nebo z důvodu jiných právních motivů k nevykonání tohoto trestného činu, které spadají do oblasti trestního práva členského státu, v němž podezřelý vykonává trest,
- Pokud podezřelý, na kterého je určen evropský zatýkací rozkaz, již nemá odpovídající věk pro výkon trestu podle trestního práva vykonávajícího státu,⁶³

V praxi byla mnohem větší pozornost věnována volitelným důvodům odmítnutí evropského zatýkacího rozkazu. Od svého brzkého provedení členské státy zpochybnily důvody uvedené v článku čtyři rámcového rozhodnutí Rady a odsuzovaly jej k úzkému přístupu, pokud jde o dodržování základních práv, drobné trestné činy a náklady, které s sebou nese evropský zatýkací rozkaz, náklady, které spadají pod povinnost vysílajícího státu, což naznačuje, že by Rada měla revidovat rámcové rozhodnutí a pracovat na některých alternativních postupech v případech trestných činů, které nepředstavují hlavní hrozbu, a požádat o existenci mnoha postupů a nákladů. Kromě toho Spojené království zavedlo vlastní metodu možného popření evropského zatýkacího rozkazu provedením dvojité kontroly proporcionality, která kombinuje pojem zásady vzájemného uznávání a zásadu proporcionality. Tímto postupem si přejí soudy Spojeného království provést změnu směrem k použitelnosti evropského zatýkacího rozkazu od pozitivní vliv na ostatní členské státy, aby na tomto typu pracovaly Změny. Před další analýzou, prostřednictvím případové studie nepovinných důvodů,

⁶² POMAHAČ, R. Evropský soudní dvůr: K podmínkám výkonu evropského zatýkacího rozkazu. *Trestněprávní revue*. 2010, č. 2

⁶³ TOMÁŠEK, M. et al. *Europeizace trestního práva*. Praha: C. H. Beck, 2009.

je zde uvedeno sedm okolností stanovených v článku 4 rámcového rozhodnutí jako nepovinných důvodů odmítnutí EZR.⁶⁴

- Pokud jeden z 32 trestných činů uvedených v rámcovém rozhodnutí, na který je vydán evropský zatýkací rozkaz, není podle trestního práva vykonávajícího státu považován za trestný čin, s výjimkou případů, kdy jde o předmětné daně nebo cla, u nichž vykonávající stát nemohl odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu z důvodu, že podle jeho vnitrostátního práva mají daně a cla odlišný systém použitelnosti,
- vykonávající stát může rovněž odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu, když je podezřelý, jemuž je žádost určena, již trestně stíhán stíhání za stejný trestný čin ve vykonávajícím státě,
- dalším případem by bylo, kdyby tomu tak bylo u justičních orgánů vykonávajícího státu rozhodl se zahájit trestní vyšetřování nebo dokonce ukončit trestného činu vyšetřování, které představuje předmět EZR; nebo když dojde k závěru, že dotyčný podezřelý již vykonal trestní trest nebo již byl vyšetřován jiným členským státem EU, za stejnou trestnou činnost uvedenou v novém EZR,
- trestný čin, který je předmětem EZR, je již považován za pod předpis vykonávajícího státu,
- vyžádaná osoba již byla souzena nebo ve výkonu trestu ve třetím státě, pro přesně stejný zločin uvedený v EZR za předpokladu, že jde o osobu, která je stále výkonu trestu nebo nevykonal trest z důvodu některých ustanovení o trestní právo odsouzeného státu,
- vykonávající stát odmítne vykonat EZR a zaváže se k trestnímu stíhání dotyčný podezřelý z trestného činu stanoveného v EZR podle jeho trestního práva,
- předmět EZR se týká trestných činů, které byly provedeny zcela nebo zčásti v EU vykonávající stát nebo byl trestný čin na EZR spáchán mimo území EU vydávající stát a vykonávající stát nepřijímá EZR, který se týká takového kategorie trestných činů.⁶⁵

⁶⁴ Rámcového rozhodnutí Rady o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy ze dne 13. června 2002 (2002/584/SVV) včetně příloh

⁶⁵ Rámcového rozhodnutí Rady o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy ze dne 13. června 2002 (2002/584/SVV) včetně příloh

2.8.1 Vydání mezi EU a Velkou Británií po brexitu

Evropský zatýkací rozkaz je zjednodušený systém pro vydávání mezi členskými státy EU. Spojené království jako člen EU používá EZR od roku 2004. Podle dohody o vystoupení to bude pokračovat až do konce přechodného období. EZR je zrychlený postup vydávání mezi členskými státy EU. Členský stát může podat žádost, pokud chce stíhat nebo uvěznit osobu, která je v jiném členském státě. EZR je založen na zásadě „vzájemného uznávání“ rozsudků mezi členskými státy. Vzájemné uznávání znamená, že úřady v jednom členském státě mohou zatknout a „vydat“ osobu do jiného členského státu. Činí tak na základě žádosti soudního orgánu v jiném členském státě. Proces je ukončen minimálním vyšetřováním základu této žádosti.⁶⁶ EZR byl reakcí na volný pohyb osob v rámci EU. Uznávala možnost, že by se zločinci mohli pokusit uniknout spravedlnosti pohybem mezi členskými státy. Před zavedením EZR byla ujednání o vydání pozoruhodná svou složitostí a potenciálem pro zpoždění. Podle údajů Národní kriminální agentury vzrostly žádosti o vydání do Spojeného království v rámci EZR z 1 865 v roce 2004 na 12 613 v roce 2015. Žádosti Spojeného království předložené ostatním členskými státy se za stejné období zvýšily z 96 na 228 ročně. Podle vládních statistik bylo v roce 2018/19 v rámci postupu EZR podáno 15 540 žádostí a bylo zatčeno 1412 souvisejících s EZR.⁶⁷

Spojené království a EU mají za cíl vyjednat nová opatření pro spolupráci v oblasti trestního soudnictví. Ty budou zahrnovat vydání. Nová ujednání vstoupí v platnost na konci přechodného období. V žádné zemi mimo EU nebo EHP v současné době neexistují ujednání o vydávání, která by byla rovnocenná s EZR. EU uvedla, že přístup k EZR je spojen s umožněním volného pohybu. Vláda Spojeného království odmítla možnost zachování volného pohybu na konci přechodného období. Spojené království a členské státy mohou nadále používat EZR za předpokladu, že je tento proces zahájen před koncem přechodného období. Lze však umožnit členským státům odmítnout předání vlastních státních příslušníků Spojenému království pomocí EZR během přechodného období. Některé členské státy mají ústavní pravidla, která zakazují vydávání vlastních státních příslušníků do zemí mimo EU. Spojené království má možnost oplatit se tím, že odmítne vydat své vlastní státní příslušníky jakékoli zemi EU, která tuto možnost uplatňuje. Německo, Rakousko a Slovinsko uvedly, že již nebudou vydávat své vlastní státní příslušníky do Velké Británie. Pokud státní příslušník jedné z těchto

⁶⁶ Joanna Dawson. Brexit next steps: The European Arrest Warrant. *House of Commons* 2021. Dostupné z: <https://commonslibrary.parliament.uk/brexit-next-steps-the-european-arrest-warrant/>

⁶⁷ Joanna Dawson. Brexit next steps: The European Arrest Warrant. *House of Commons* 2021. Dostupné z: <https://commonslibrary.parliament.uk/brexit-next-steps-the-european-arrest-warrant/>

zemí spáchá ve Velké Británii zločin a následně odejde, bude možné jej stíhat pouze tehdy, budou -li k tomu úřady ve své zemi ochotny. Užší výbor pro vnitřní záležitosti vyjádřil znepokojení nad touto výjimkou. Výbor poukázal na to, že oběti závažných trestných činů spáchaných ve Velké Británii budou možná muset cestovat do zemí EU, aby se zúčastnily soudních řízení, pokud obviněný nebude vydán. Navrhl, že vláda by měla být otevřená Parlamentu a veřejnosti ohledně toho, co to znamená pro přístup obětí ke spravedlnosti. Rovněž požadoval zavedení praktických opatření na podporu stíhání státních příslušníků EU ve svých vlastních zemích.⁶⁸

Pokud nedojde k žádné nové dohodě, Spojené království se odvolá na předchozí ujednání. To bude vyžadovat změny vnitrostátních právních předpisů. Spojené království bude také závislé na tom, že ostatní členské státy provedou rovnocenné změny, protože některé zrušily právní předpisy, které uvedly úmluvu v platnost od EZR. Na rozdíl od EZR úmluva nestanovuje lhůty a žádosti se podávají spíše diplomatickou než soudní cestou. Existuje také více důvodů, pro které lze vydání odmítnout než podle EZR. Vláda Mayové zveřejnila hodnocení dopadu neexistence dohody o vydávání. Uvedl, že spoléhání se na Úmluvu z roku 1957 by znamenalo, že žádosti budou předmětem delšího a složitějšího procesu a vydání bude obtížnější. Rovněž uvedla, že před zavedením EZR vydalo Spojené království každý rok méně než 60 lidí. Poukázal na příklad Rachida Ramdy, jehož vydání v roce 2005 do Francie na základě obvinění z terorismu trvalo 10 let od původní žádosti.⁶⁹

Návrh zákona o vydávání byl ve Sněmovně lordů představen vládou v lednu 2020. Policii by poskytl pravomoc zatýkat bez povolení pro účely vydání. V současné době se návrh zákona vztahuje pouze na některé země mimo EU. Důvodem je, že pravomoc již existuje v rámci EZR, a proto není pro členské státy během přechodného období potřebná. Politické prohlášení (PD) o budoucím vztahu mezi Spojeným královstvím a EU říká, že obě strany by měly mít zjednodušené postupy a časové limity, které jim umožní efektivně a rychle se vzdát osob podezřelých nebo odsouzených ze zločinů. PD rovněž zvyšuje možnost upuštění od požadavku „dvojití kriminality“. Toto je rys většiny dohod o vydávání. To znamená, že trestný čin, pro který je osoba vydávána, musí být trestným činem v obou zúčastněných zemích. Návrh mandátu EU pro jednání uvádí, že opatření pro budoucí vymáhání práva a justiční spolupráci

⁶⁸ Joanna Dawson. Brexit next steps: The European Arrest Warrant. *House of Commons 2021*. Dostupné z: <https://commonslibrary.parliament.uk/brexit-next-steps-the-european-arrest-warrant/>

⁶⁹ Joanna Dawson. Brexit next steps: The European Arrest Warrant. *House of Commons 2021*. Dostupné z: <https://commonslibrary.parliament.uk/brexit-next-steps-the-european-arrest-warrant/>

budou muset vzít v úvahu skutečnost, že Spojené království bude třetí zemí mimo Schengen. Spojené království již nedovolí volný pohyb osob. A návrh mandátu pro jednání uvádí, že třetí země nemůže požívat stejných práv a výhod jako členské státy. Mandát EU také navrhuje, aby jakákoli dosažená dohoda byla ukončena, pokud by Spojené království vypovědělo Evropskou úmluvu o lidských právech (EÚLP), a pozastavila ji, pokud Spojené království zruší vnitrostátní právní předpisy, které provádějí EÚLP (konkrétně zákon o lidských právech z roku 1998). Postoj vlády Spojeného království však uvádí, že právo EU nesmí žádným způsobem omezovat autonomii britského právního systému.⁷⁰

⁷⁰ Joanna Dawson. Brexit next steps: The European Arrest Warrant. *House of Commons 2021*. Dostupné z: <https://commonslibrary.parliament.uk/brexit-next-steps-the-european-arrest-warrant/>

3 Evropský zatýkací rozkaz a Česká republika

Česká republika na základě svého přistoupení k EU byla povinna implementovat evropský zatýkací rozkaz k datu přistoupení, tedy k 1. 5.2004, jako součást *acquis* EU. Právní úprava evropského zatýkacího rozkazu byla na úrovni EU přijata ve formě rámcového rozhodnutí, tedy nástroje mezivládní spolupráce ve III. pilíři EU, podmíněného jednomyslným přijetím všemi členskými státy a vyžadujícího přijetí vnitrostátní prováděcí legislativy v jednotlivých členských státech. Rámcové rozhodnutí nemá přímý účinek. Účelem rámcového rozhodnutí je sblížení právních a správních předpisů členských států. Rámcová rozhodnutí jsou závazná pro členské státy co do výsledku, kterého má být dosaženo, přičemž volba forem a prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům. Rámcového rozhodnutí se nelze, bez vnitrostátního provedení, dovolávat proti fyzickým nebo právnickým osobám. Rámcové rozhodnutí tedy musí být provedeno vnitrostátními právními akty. Novela trestního zákona a trestního řádu, obsahující mj. i ustanovení vnitrostátně provádějící rámcové rozhodnutí, byla připravena včas, ovšem vyvolala rozsáhlou politickou debatu, v jejímž důsledku byly předmětné novely přijaty až k datu 1. 11. 2004.⁷¹

Původně vláda České republiky, současně s návrhy shora uvedených novel, navrhla též novelizaci článku 14 Listiny, vložení odstavce pátého, který měl znít: „*Občan může být předán členskému státu Evropské unie k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody, pokud to vyplývá ze závazků České republiky jako členského státu Evropské unie které nelze omezit ani vyloučit.*“ Návrh novely Listiny byl Poslaneckou sněmovnou zamítnut dne 2. 4. 2004. Poté byly uvedené novely tr. zákona (č. 537/2004 Sb.) a tr. řádu (č. 539/2004 Sb.) přijaty Poslaneckou sněmovnou i proti vetu prezidenta republiky, který argumentoval jejich protiústavností.⁷²

Předmětná novela tr. zákona a tr. řádu byla též předmětem stížnosti k Ústavnímu soudu České republiky.⁷³ Skupina poslanců Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a skupiny senátorů Senátu Parlamentu České republiky podala Ústavnímu soudu návrh na zrušení některých ustanovení tr. zákona a tr. řádu.³⁶¹ Podle navrhovatelů je napadená úprava v rozporu s:

⁷¹ Vantuch, P. Evropský zatýkací rozkaz. *Právní rádce*. 2004, č.4, s.61.

⁷² Vantuch, P. Evropský zatýkací rozkaz. *Právní rádce*. 2004, č.4, s.61.

⁷³ Rovněž ve Spolkové republice Německo byl zákon provádějící rámcové rozhodnutí předmětem ústavní stížnosti. Spolkový ústavní soud dne 18.7.2005 zrušil zákon o evropském zatýkacím rozkazu, což přineslo řadu problémů. Nový prováděcí zákon (zákon o mezinárodní právní pomoci v trestních věcech nabyt účinnosti až 2.8.2006.

- (1) čl. 14 odst. 4 Listiny, podle něhož občan nesmí být nucen k opuštění své vlasti,
(2) čl. 39 Listiny, podle kterého „jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest, jakož i jiné újmy na právech nebo majetku, lze za jeho spáchání uložit“.⁷⁴

Plénum Ústavního soudu návrh na zrušení předmětných ustanovení zamítlo. Ústavní soud v odůvodnění uvedl, že z článku 1 odst. 2 Ústavy ČR, ve spojení s principem spolupráce, stanoveným čl. 10 Smlouvy ES, vyplývá ústavní princip, podle něhož mají být domácí právní předpisy, včetně ústavy, interpretovány souladně s principy evropské integrace a spolupráce komunitárních orgánů a orgánů členského státu. Pokud tedy existuje několik interpretací Ústavy, jejíž součástí je Listina základních práv a svobod, přičemž jen některé z nich vedou k dosažení závazku, který převzala Česká republika v souvislosti se svým členstvím v EU, je nutno volit výklad, který podporuje realizaci tohoto závazku, a nikoli výklad, který tuto realizaci znemožňuje.⁷⁵

3.1. Rozpor s čl. 14 odst. 4 Listiny základních práv a svobod

Dle Ústavního soudu není opodstatněné tvrzení navrhovatelů, že by vnitrostátním přijetím evropského zatýkacího rozkazu byl narušen trvalý vztah mezi občanem a státem. Občan předaný k trestnímu řízení do členského státu EU zůstává, i v době trvání tohoto řízení, pod ochranou českého státu. Evropský zatýkací rozkaz umožňuje toliko časově omezené předání občana k jeho stíhání v členském státě EU pro konkrétně vymezený skutek, přičemž po skončení tohoto řízení mu nic nebrání vrátit se zpět na území ČR. Občan má právo se bránit proti opatřením orgánů činných v trestním řízení, při předání podle evropského zatýkacího rozkazu, opravnými prostředky, nevyjímaje z toho ani případnou ústavní stížnost.⁷⁶

Ustanovení čl. 14 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, podle jehož věty první má každý občan právo na svobodný vstup na území republiky, a podle věty druhé občan nemůže být nucen k opuštění své vlasti, zcela jistě znemožňuje vyloučit českého občana ze společenství občanů České republiky jako demokratického státu, k němuž ho váže pouto státního občanství. Ze samotného textu čl. 14 odst. 4 Listiny základních práv a svobod nelze, bez dalších

⁷⁴ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 3. 5. 2006, PL. ÚS 66/04.

⁷⁵ NOVOTNÁ, J., ŠVARC, M. Rozsudky Evropského soudního dvora v souvislosti s aplikací evropského zatýkacího rozkazu a jejich význam pro justiční praxi a právní úpravu České republiky. *Trestněprávní revue*. 2010, č. 12.

⁷⁶ NOVOTNÁ, J., ŠVARC, M. Rozsudky Evropského soudního dvora v souvislosti s aplikací evropského zatýkacího rozkazu a jejich význam pro justiční praxi a právní úpravu České republiky. *Trestněprávní revue*. 2010, č. 12.

argumentů, jednoznačně odpovědět, zda a nakolik vylučuje časově omezené předání občana do členského státu EU pro tam probíhající trestní řízení, pokud má právo se po skončení tohoto řízení vrátit do vlasti. Jazykový výklad termínu „nucení k opuštění vlasti“ totiž může obsáhnout i takovéto relativně krátkodobé předání občana k trestnímu řízení do zahraničí.⁷⁷ Ústavní soud poukázal na historické motivy přijetí. Ustanovení článku 14 odst. 4 věty druhé Listiny základních práv a svobod se poprvé objevilo v rámci čl. 15 odst. 2 návrhu Listiny základních práv a svobod, ve zprávě ústavně právních výborů Sněmovny lidu a Sněmovny národů ze dne 7. ledna 1991. Zkušenost se zločiny komunistického režimu hrála, při utváření Listiny základních práv a svobod, nepominutelnou roli, tuto roli sehrála i při tvorbě současného čl. 14 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, na přelomu let 1990 a 1991, tehdy ještě zcela nedávná zkušenost, spojená zejména s akcí „Asanace“, při níž komunistický režim nutil nepohodlné osoby k opuštění republiky. Historický výklad tedy svědčí pro to, že ustanovení Čl. 14 odst. 4 Listiny základních práv a svobod se nikdy netýkalo extradice.⁷⁸

Jsou-li čeští občané poživateli výhod spojených se statutem občanství EU, je v tomto kontextu přirozené, že s těmito výhodami je nutno akceptovat též jistou míru odpovědnosti. Vyšetřování a potírání trestné činnosti, k níž dochází v evropském prostoru, není možno úspěšně realizovat v rámci jednotlivého členského státu, ale vyžaduje širokou mezinárodní spolupráci. Výsledkem této spolupráce je nahrazení dřívějších procedur vydávání osob podezřelých z trestných činů novými efektivnějšími mechanismy, reflektujícími realie 21. století. Současný standard ochrany základních práv uvnitř Evropské unie nezavdává, podle Ústavního soudu, žádné příčiny se domnívat, že tento standard ochrany základních práv, skrze uplatňování principů z nich plynoucích, má nižší kvalitu než ochrana poskytovaná v ČR. Při nalézání objektivního významu čl. 14 odst. 4 Listiny základních práv a svobod nelze tyto skutečnosti pominout. Není v souladu s principem objektivního teleologického výkladu, reflektujícího realitu současné EU založené na vysoké mobilitě občanů v rámci celého unijního prostoru, aby čl. 14 odst. 4 Listiny základních práv a svobod byl vykládán tak, že neumožňuje ani časově omezené předání občana do jiného členského státu za účelem trestního řízení o trestném činu spáchaném tímto občanem v tomto státě, pokud je garantováno, že po skončení trestního řízení bude, na vlastní žádost, předán zpět do ČR k případnému výkonu⁷⁹

⁷⁷ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů (Listina základních práv a svobod).

⁷⁸ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů (Listina základních práv a svobod).

⁷⁹ FILIP, J. Evropský zatýkací rozkaz a rozhodování ústavních soudů. *Právní zpravodaj*, 5. 8. 2005.

trestu. Časově omezené předání občana k trestnímu řízení, probíhajícímu v jiném členském státě EU, podmíněné jeho následným opětovným předáním do vlasti, tedy není a nemůže být nucením k opuštění vlasti ve smyslu čl. 14 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Obdobně lze upozornit na úpravu, podle níž občan ČR nebo osoba s trvalým pobytem v ČR bude předán k výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného léčení nebo ochranné výchovy do jiného členského státu Unie jen se svým souhlasem. Z toho plyne, že bez svého souhlasu nebude do zahraničí k výkonu trestu odnětí svobody nikdo předán.⁸⁰

Právo občana na ochranu ze strany státu se projevuje dle Ústavního soudu mj. v tom, že by došlo k porušení čl. 14 odst. 4, ve spojení s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy, pokud by občan byl předán k trestnímu řízení do státu, kde by standardy trestního řízení nesplňovaly požadavky kladené na trestní řízení českým ústavním pořádkem, např. v situaci, kdy by bylo reálně ohroženo právo občana na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), případně kdy by občan mohl být vystaven mučení nebo jinému nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu (čl. 3 Úmluvy, čl. 7 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). Tak tomu ovšem v případě evropského zatýkacího rozkazu není. Ústavní soud výslovně poukázal na skutečnost, že všechny členské státy EU jsou signatáři Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod. Proto nemůže být občan významněji dotčen na svých právech tím, že o jeho trestní věci bude rozhodováno v jiném členském státě Unie, neboť každý členský stát EU je vázán standardem ochrany lidských práv, který je ekvivalentní standardu vyžadovanému v České republice, přičemž právní řády všech členských států jsou postaveny na hodnotách, k nimž se náš stát přihlásil teprve po roce 1989. Česká Listina základních práv a svobod totiž rovněž vychází z Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod.⁸¹

⁸⁰ JELÍNEK, Jiří, Tomáš GRIVNA, Sergej ROMŽA, Jana TLAPÁK NAVRÁTILOVÁ a Anna SYKOVÁ. *Trestní právo Evropské unie*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Teoretik. ISBN 978-80-7502-375-9.

⁸¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo Evropské unie*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-7502-041-3.

3.2 Rozpor s čl. 39 Listiny základních práv a svobod

Ústavní soud se neztotožnil s argumentací navrhovatelů, kteří tvrdí, že § 412 odst. 2 trestního řádu v tehdy platném znění (výjimky ze zásady oboustranné trestnosti) je v rozporu s čl. 39 Listiny základních práv a svobod, protože tato úprava nijak nedefinuje trestné činy, nevyžadující oboustrannou trestnost. Pokud by se jednalo o hmotněprávní předpis, zakotvující trestnost jednání způsobem, jakým to činí § 412 odst. 2 tr. řádu, tedy jen jeho pojmenováním bez jakékoliv zákonné definice, došlo by jistě k rozporu s čl. 39 Listiny základních práv a svobod. Ústavní soud ovšem vychází ze skutečnosti, že § 412 odst. 2 tr. řádu není ustanovením hmotněprávního, ale procesněprávního. Předání podle Evropského zatýkacího rozkazu ještě není uložením trestu ve smyslu čl. 39 a čl. 40 Listiny základních práv a svobod.⁸²

Osoby podezřelé ze spáchání trestného činu a předané podle evropského zatýkacího rozkazu nebudou stíhány pro trestnou činnost podle § 412 odst. 2 tr. řádu, ale trestní řízení bude vedeno pro trestné činy vymezené v hmotném právu vyžadujícího státu EU. Zákonný výpočet trestných činů v § 412 odst. 2 tr. řádu (čl. 2 odst. 2 rámcového rozhodnutí), slouží toliko k procesnímu postupu soudu. Český soud totiž v případě, že orgán vyžadujícího státu označí v evropském zatýkacím rozkazu chování předávané osoby jako jedno z jednání uvedených v § 412 odst. 2 tr. řádu, resp. čl. 2 odst. 2 rámcového rozhodnutí, nezjišťuje trestnost takového činu podle práva České republiky. Přijetí § 412 tr. řádu tedy nemá za následek, že by se trestní právo všech členských zemí EU stalo aplikovatelným na území ČR. Znamená toliko, že Česká republika napomáhá ostatním členským státům EU při prosazování jejich trestního práva. Na osoby v České republice (občany, osoby s trvalým pobytem ostatní osoby běžně se na jejím nacházející) tedy ustanovení § 412 tr. řádu neklade povinnost znát trestní právo všech zemí EU.⁸³

Výčet trestných činů v § 412 odst. 2 tr. řádu, resp. čl. 2 odst. 2 rámcového rozhodnutí, obecně odpovídá jednáním, která jsou trestná i podle českého práva, byť tomu nemusí přesně odpovídat název příslušného trestného činu. Výčet trestných činů, které nevyžadují oboustrannou trestnost, není dán proto, že by se předpokládalo, že některé z těchto jednání není trestným činem v kterémkoli z členských států, nýbrž právě naopak, že jde o jednání, která, s ohledem na sdílené hodnoty, jsou trestná ve všech členských zemích EU. Důvodem tohoto výčtu je uspišení vyřízení evropského zatýkacího rozkazu, protože odpadne procedura zjišťování trestnosti takového činu podle českého práva. Navíc, přijetím tohoto rámcového

⁸² JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo Evropské unie*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-7502-041-3

⁸³ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů (Listina základních práv a svobod).

rozhodnutí každý členský stát EU vyjádřil svůj souhlas s tím, že všechna trestná jednání, spadající do takto obecně definovaných kategorií, budou také trestně stíhána.⁸⁴

Opuštěním principu oboustranné trestnosti ve vztahu k členským státům EU ČR nijak neporuší princip legality. Obecně řečeno, požadavek oboustranné trestnosti může být, jako pojistka, opuštěn ve vztahu mezi členskými státy EU, které mají dostatečnou úroveň vzájemného sblížení hodnot a vzájemné důvěry, jedná se o demokratické režimy dodržující principy „rule of law“ a jsou vázány povinností tento princip dodržovat. Je to přesně ta situace, kdy úroveň sblížení mezi 25 členskými státy EU dosáhla takové míry vzájemné důvěry, že už necítí potřebu opět na principu oboustranné trestnosti. Předání českého občana nebo jiné osoby, oprávněně se zdržující na území ČR, za účelem jeho trestního stíhání do jiného členského státu EU, bude pravidelně připadat v úvahu pouze tehdy, pokud k jednání, znamenajícímu spáchání trestného činu, došlo nikoli v České republice, ale v jiném členském státě Unie. Pokud dojde ke spáchání trestného činu dílem v zahraničí, dílem v ČR, bude připadat v úvahu trestní stíhání v České republice. Tím vznikne překážka pro předání dané osoby k trestnímu řízení do zahraničí, pokud nebude, s ohledem na povahu daného jednání, účelnější stíhání v jiném členském státě EU, např. proto, že v tomto státě je rozhodující důkazní materiál, skutek se odehrál převážně v tomto státě, atp. S účinností od 1. 1. 2014 je implementace rámcového rozhodnutí o Evropském zatýkacím rozkazu vyjmuta z trestního řádu a upravena v zákoně o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních (§ 190 a násl. zákona č. 104/2013 Sb.).⁸⁵

⁸⁴ NOVOTNÁ, J., ŠVARC, M. Rozsudky Evropského soudního dvora v souvislosti s aplikací evropského zatýkacího rozkazu a jejich význam pro justiční praxi a právní úpravu České republiky. *Trestněprávní revue*. 2010, č. 12.

⁸⁵ FILIP, J. Evropský zatýkací rozkaz a rozhodování ústavních soudů. *Právní zpravodaj*, 5. 8. 2005.

4 Implementace Evropského zatýkacího rozkazu

Implementace EZR se v České republice setkala s mnoha překážkami. Kodex provádějící EZR byl Parlamentu České republiky předložen v roce 2004. Výbor pro ústavní záležitosti Poslanecké sněmovny ovšem rozhodl nepodpořit změny Ústavy ČR a základních práv a svobod týkajících se předání českých státních příslušníků podle EZR. Novely trestního zákona a trestního řádu prováděcí EZR byly přijaty po schválení Poslaneckou sněmovnou dne 30. června 2004 a Senátem dne 29. července 2004. Podle české ústavy musí prezident ČR zákon dokončit legislativní proces. Zákony vstoupily v platnost první den následujícího měsíce po jejich vyhlášení - 1. listopadu 2004. Dne 14. ledna 2005 podala ČR oznámení podle *čl. 28 odst. 3 Evropské úmluvy o vydávání (13/12/1957) generálnímu tajemníkovi Rady Evropy*. Soudní orgány začaly používat vnitrostátní právní předpisy týkající se EZR dne 14. ledna 2005. Hlavním problémem uplatňování EZR v ČR je, že ČR nečinila prohlášení podle čl. 32 rámcového rozhodnutí o datu aktů, kterých se týká žádost o dodatečné vydání. Česká republika přesto uplatňuje evropský zatýkací rozkaz pouze podle svých vnitrostátních právních předpisů týkající se činů spáchaných od 1. listopadu 2004. Pokud jde o trestné činy spáchané dříve k tomuto datu uplatňuje ČR „tradiční“ režim vydávání (tato výjimka nebyla součástí vládního návrhu zákona, ale byl předložen během jednání v parlamentu). Výsledkem je, že současná situace je horší, než tomu bylo pouze při použití postupu při mimořádném výběru. Kypr, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Malta, Nizozemsko, Polsko, Španělsko, Švédsko, Spojené království potvrdilo českému ministerstvu spravedlnosti, že nebude spolupracovat s ČR pod režim vydávání ohledně činů spáchaných před 1. listopadem 2004, pokud je ČR dožadujícím státem. Tedy, těchto 10 členských států je „bezpečným územím“ pro zločince stíhané v ČR za tyto „staré“ zločiny. Kypru, Irsku, Maltě, Nizozemsku, Španělsku a Velké Británii, nebudou spolupracovat s ČR v režimu vydávání ohledně činů spáchaných před 1. listopadem 2004, pokud je ČR dožádaným státem. Takže ČR je „trezorem území“ pro zločince, kteří jsou hledáni těmito šesti členskými státy pro staré trestné činy. Rakousko, Maďarsko, Německo (po rozhodnutí německého ústavního soudu pouze vydání postup se vztahuje na všechny akty), Francie, Litva a Slovensko potvrdily Ministerstvu spravedlnosti České republiky, že budou s ČR spolupracovat v rámci režimu vydávání spáchané před 1. listopadem 2004. Od ostatních zemí české ministerstvo spravedlnosti dosud neobdrželo žádnou odpověď. Slovinsko informovalo, že je na soudech, jak se s tímto problémem vypořádají.⁸⁶

⁸⁶ POLÁK, P. *Rámcová rozhodnutí a zásada vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech. Aneb lesk a bída justiční spolupráce v trestních věcech v rámci Evropské unie*. 1. vydání. Praha : LexisNexis CZ s. r. o., 2007

V únoru 2006 zahájilo ministerstvo spravedlnosti iniciativu s cílem omezit používání EZR. Na základě tohoto návrhu, který výbor přijal by se neměli vzdát pouze občané České republiky v rámci EZR za trestné činy spáchané před 1. listopadem 2004.

4.1 Členské státy EU a implementace EZR

Právní charakteristiky rámcových rozhodnutí o třetím pilíři vydaných na základě čl. 34 odst. 2 písm. b) SEU stanoví, že Rada jednomyslně jedná z podnětu kteréhokoli členského státu nebo Komise, může přijmout směrnice za účelem sblížení zákonů a předpisů členských států. Směrnice jsou pro členské státy závazné, pokud jde o výsledek, kterého má být dosaženo, ale ponechávají na vnitrostátním orgánům výběr formy a metod. Nesmí mít za následek přímý účinek. Z této definice lze odvodit některá důležitá fakta. Rámcové rozhodnutí je aktem Rady EU jednostranný akt přijatý v rámci odpovědnosti EU, a nikoli na základě dohody EU s členskými státy. Skutečnost, že Rada jedná jednomyslně, nemění právní povahu směrnice. Rada jedná jako orgán EU, nikoli jako konference zástupců členských států. Proto směrnice nelze považovat za mezinárodní smlouvu, a to pozdější smlouvu týkající se stejného předmětu mezi některými smluvními stranami ve smyslu *čl. 30 Vídeňské úmluvy o smluvním právu ze dne 23. května 1969 nebo o dohodě o změně mnohostranné smlouvy mezi některé ze stran pouze podle čl. 41 Vídeňské úmluvy*.⁸⁷

Pokud jde o rámcové rozhodnutí o EZR, je třeba uvést, že čl. 28 odst. 1 Úmluva o vydávání umožňuje uzavírat dvoustranné nebo mnohostranné dohody mezi smluvní strany pouze za účelem doplnění nebo doplnění ustanovení této úmluvy uplatňování zásad v nich obsažených. Úmluva ani neumožňuje uplatňování jejích zásad, ale přináší zcela nový systém, což je neslučitelné se systémem vydávání. Ustanovení Evropské úmluvy o vydávání jsou navíc přímo použitelná v roce 2006 některými členskými státy. Pokud by směrnice mohla přímo upravit ustanovení takové mezinárodní smlouvy, znamenalo by to přímý účinek, který byl výslovně vyloučen čl. 34 odst. 2 písm. b) SEU. Z těchto skutečností lze vyvodit závěr o právní povaze směrnice, která sama nemůže přímo měnit ustanovení mezinárodní smlouvy. Jediný způsob, jak nahradit nařízení obsažené v mezinárodní smlouvě nařízením přijatým ve formě rámcového rozhodnutí je vyloučit uplatňování takové smlouvy v souladu s jejími ustanoveními nebo s mezinárodními pravidly.⁸⁸

⁸⁷ TICHÝ, L., ARNOLD, R., ZEMÁNEK, J., KRÁL, R., DUMBROVSKÝ, T. *Evropské právo*. 4. vydání. Praha : C. H. Beck, 2011

⁸⁸ TOMÁŠEK, M. et al. *Europeizace trestního práva*. Praha: C. H. Beck, 2009.

Evropská úmluva o vydávání poskytuje chytrý způsob, jak vyloučit její použití v roce 2006 a jeho čl. 28 odst. 3. Tento způsob je založen na dvou podmínkách: přijetí jednotných zákonů upravujících vzájemné vztahy mezi dvěma nebo více smluvními stranami v souvislosti s vydáním nebo zákony upravujícími vzájemné zatýkací rozkazy vydaných na území druhé strany provedení podle čl. 28 odst. 3 Evropské úmluvy o vydávání. Oznámení má deklarativní i konstitutivní účinky, na jedné straně deklaruje existenci jednotné zákony nebo zákony o vzájemném výkonu zatýkacích rozkazů a na druhé straně to způsobuje vyloučení použití Evropské úmluvy o vydávání, včetně jejích změn. Dokud nedojde k vyloučení úmluvy zůstává konflikt mezi vnitrostátními prováděcími právními předpisy o EZR a ustanoveními Evropské úmluvy o vydávání. Vnitrostátní právní řády mohou konflikt vyřešit různými způsoby. Pro příklad, čl. 10 české Ústavy stanoví přednost ustanovení mezinárodních dohod. *Podle čl. 10 Ústavy České republiky jsou mezinárodní smlouvy celou částí českého právního řádu, pokud: - jsou ratifikovány českým parlamentem (nebo československým parlamentem v minulosti), - jsou platné na mezinárodní úrovni (byly ratifikovány daným počtem států), - jsou vyhlášeny v české sbírce zákonů nebo (od 1. ledna 2000) v české sbírce mezinárodních smluv. Pokud vykonatelná ustanovení takové smlouvy stanoví něco jiného než vnitrostátní právo, musí české orgány přímo tyto vykonatelné předpisy použít.*⁸⁹

Nezbytnost provedení oznámení byl potvrzen čl. 28 odst. 3 Evropské úmluvy o extradici: Návrh rámcového rozhodnutí Rady o evropském zatýkacím rozkazu a předávání postupy mezi členskými státy uvádí v důvodové zprávě k čl. 43 (což je předchůdcem článku 31 rámcového rozhodnutí o EZR), že právní nástroje upravující vydávání jsou ve vztazích mezi členskými státy nahrazeny EZR a že členské státy proto budou muset učinit oznámení podle čl. 28 z Evropská úmluva o vydávání. Závěr Rady byl tedy vyzvat členské státy, aby učinily oznámení uvedené v čl. 28 s. 3 Evropské úmluvy o vydávání, nejpozději do 1. ledna 2004 pro stávající členské státy a od 1. května 2004 pro nové členské státy.⁹⁰ Zpráva Komise uvádí, že ne všechny členské státy oznámily Radě svůj nový systém podle článku 28 Evropské úmluvy o vydávání. Některé členské státy učinily oznámení dříve a obecně, bez výlučné souvislosti s prováděním rámcového rozhodnutí na EZR (např. Spojené království, částečně také Nizozemsko, Španělsko). Ostatní členské státy učinily oznámení v souvislosti s prováděním rámcového rozhodnutí na EZR, ale obsah jejich oznámení se značně lišil. Když odejme Nizozemsko, Španělsko a Spojené království s jejich dřívějšími a obecnými oznámeními

⁸⁹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁰ viz návrh závěrů Rady o uplatňování EZR a jeho vztah s právními nástroji Rady Evropy, 12413/03, CATS 55, COPEN 85, Brusel 11. září 2003

stranou, vidíme, že pouze Dánsko, Německo a Švédsko dokázaly uvést do souladu datum vstupu vnitrostátních prováděcích právních předpisů v platnost a datum vstupu v platnost oznámení podle čl. 28 odst. 3 Evropské úmluvy o vydávání. Pouze Česká republika provedla uplatnění svých vnitrostátních právních předpisů provádějících rámcové rozhodnutí EZR (v platnosti od 1. Listopadu 2004). Jiné členské státy uplatňovaly své vnitrostátní právní předpisy provádějící rámcové rozhodnutí na EZR bez ohledu na toto oznámení učinili dříve či později po vstupu státního příslušníka v platnost prováděcí právní předpisy, nebo oznámení neučinili. Tento odlišný přístup členských států způsobuje přinejmenším nejistotu, pokud jde o právní základ vydání / předávání.⁹¹

4.2 Postavení českých soudů k EZR

České soudy respektují názor, že orgány ČR mohou aplikovat legislativu EZR od 14. ledna 2005. V naší praxi došlo k jednomu případu, kdy byla na českém území zatčena hledaná osoba (EZR byl vydán v Německu) dne 7. ledna 2005 a Krajský soud v ČR zahájil řízení o vydání, nikoli řízení o EZR, z důvodu přednost mezinárodních smluv. Dne 14. ledna 2005, kdy Česká republika učinila oznámení podle čl. 28 odst. 3 Evropské úmluvy o vydávání Krajský soud změnil postup vydávání v tomto případě na řízení o EZR (soud znovu vyslechl hledanou osobu a informoval ji o skutečnost, že by o vydání v tomto případě rozhodoval Krajský soud (Ministerstvo spravedlnosti) a znovu informovalo hledanou osobu o jejích právech, principu specializace a o možnosti zjednodušeného postupu, pokud osoba souhlasí s předáním.⁹²

V našich trestních věcech zatím nemáme mnoho praktických zkušeností. Je však možné v minulosti vidět jistou neochotu našeho Parlamentu přijímat právní předpisy EU ve třetím pilíři. Pod § 224 odst. 5⁹³ soud rozhodne o zastavení trestního řízení a projedná věc před Ústavním soudem, pokud má za to, že zákon, jehož žádost je podstatná pro rozhodnutí o vině a trestu je v rozporu s Ústavou nebo mezinárodní smlouvou, která má přednost před vnitrostátním právem. Toto ustanovení by bylo obtížné použít v případě, pokud jsou naše vnitrostátní právní předpisy v souladu s rámcovými rozhodnutími, protože tyto rámcové smlouvy nejsou

⁹¹ NOVOTNÁ, J., ŠVARC, M. Rozsudky Evropského soudního dvora v souvislosti s aplikací evropského zatýkácího rozkazu a jejich význam pro justiční praxi a právní úpravu České republiky. *Trestněprávní revue*. 2010, č. 12

⁹² NAVRÁTILOVÁ, M. Implementace směrnic ve vnitrostátním právu část I. – Rozsah implementační povinnosti. Dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/implementace-smernic-ve-vnitrostatnimpravu-cast-i-rozsah-implementacni-povinnosti-25334.html>

⁹³ Zákon č. 141/1961 Sb. Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád)

mezinárodní smlouvy a nemají přímý účinek. Existuje návrh na zrušení několika ustanovení v našich právních předpisech o EZR, náš Ústavní soud však dosud o tomto návrhu nerozhodl. Neexistuje tedy žádný soud, který by se zabýval problémem, pokud má ČR povinnost vykládat také svou Ústavu v souladu s EU. V naší praxi také nemáme žádný případ, kdy by o případech rozhodoval náš Ústavní soud týkající se problému, pokud jsou naše vnitrostátní právní předpisy v souladu s rámcovým rozhodnutím. Existuje pouze některá rozhodnutí Ústavního soudu týkající se prvního pilíře – komunitárního práva. Ústavní soud v jednom případě rozhodl, že od 1. května 2004 je každý stát orgán povinen přednostně použít komunitární právo před českým právem, pokud je české právo v rozporu s komunitárním právem. Soudy musí posoudit shodu mezi českým a komunitárním právem (včetně žádosti o předběžnou otázku k SDEU) bez účasti Ústavního soudu. Závěr Ústavního soudu byl nejednoznačný. Nicméně, Ústavní Soud uvedl, že nezbavil možnosti položit předběžnou otázku v budoucnu v jednotlivých případech. Ústavní soud dále uvedl, že není příslušný k přezkumu otázky platnosti komunitárního práva. Je to celá kompetence SDEU. Pokud jde o perspektivu komunitárního práva, normy tohoto zákona mají přednost před vnitrostátní právní předpisy členských států. Ústavní soud však upozorňuje také na to, aby soudy členských států nepodlehly nauce o absolutní přednosti komunitárního práva před ústavními zákony. Soudy mají dodržovat při výkladu zásady, jako je např. zásada demokratického státu, ochrana základních lidských práv a svobod.⁹⁴

Česká republika ve svém oznámení přiloženém ke smlouvě o přistoupení přijala jurisdikci SDEU. Podle tohoto oznámení, pokud otázka týkající se platnosti a výkladu aktů jsou soudy, které vydávají rozhodnutí, proti nimž se nelze odvolat, povinnost předložit předběžnou otázku Soudnímu dvoru Evropské unie. Rozhodnutí SDEU jsou závazné pro všechny orgány činné v trestním řízení. Je třeba zdůraznit případ Pupino, v tomto případě šlo o vztah – mezi mezinárodním a vnitrostátním právem. Závěrem případu, že pokud existuje ustanovení vnitrostátního práva, pak lze vykládat dvěma způsoby, je povinností vnitrostátních orgánů zvolit si výklad, který je v souladu s rámcovými rozhodnutími. Pokud však chybí vnitrostátní právo, nemůže soud použít přímo rámcové rozhodnutí, protože nemá přímý účinek a je úkolem vnitrostátních legislativních orgánů správně implementovat do právního řádu.⁹⁵

Český soud se může odvolat na SDEU při výkladu našeho vnitrostátního práva (ve smyslu Pupino případ). Nezáleží na tom, zda byl vnitrostátní zákon přijat před nebo po zveřejnění v Úředním věstníku Evropské unie. Před českým nejvyšším nebo ústavním soudem

⁹⁴ FENYK, J., KLOUČKOVÁ, S. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. aktual. a dopl. vydání. Praha : Linde, 2005

⁹⁵ Rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci C-105/03 Maria Pupino ze dne 16. června 2005.

nebyl žádný případ týkající se uplatnění zásady ne bis in idem na úrovni EU. Existuje jen málo rozhodnutí Nejvyššího soudu a některá rozhodnutí Ústavního soudu týkající se zásady ne bis in idem našich vnitrostátních trestních věcech. Implementace rámcového rozhodnutí nemusí nutně znamenat přijetí nové legislativy, ale zajištění toho, že bude dosaženo cíle rámcového rozhodnutí pomocí dostupné legislativy nebo přijetím nové.⁹⁶

⁹⁶ Např. Čl. 3 odst. 2 rámcového rozhodnutí 2002/584 / SVV, ne bis in idem.

5 Lidská práva a evropský zatýkací rozkaz

Jednou z nejkontroverzněji diskutovaných, ale nevyřešených otázek v EZR, je otázka, do jaké míry mohou úřady dožádaného státu žádost o vydání zamítnout, pokud některé standardy základních práv nejsou dodržovány v žádajícím státě. V právní doktríně je tento problém řešen hesly „výjimka/doložka o lidských právech“. Ačkoli vědci často obhajují plné uplatňování ochrany základních práv v nadnárodních situacích, z judikatury vnitrostátních a evropských soudů lze rozeznat, že ochrana základních práv (jak ji zajišťuje systém ve vnitrostátních případech) by neměla a nemůže být přenesena na nadnárodní případy. To platí zejména pro případy vydání, jako nejvýznamnější formu mezinárodní spolupráce v trestních věcech. Soudy připouštějí, že je nutné snížit pozornost na úroveň ochrany základních práv, aby byla dosažena účinnost přeshraničního boje proti trestné činnosti a posílena vzájemná důvěra, která je vlastní mezinárodní spolupráci v trestních věcech. Soudy proto vyvinuly vzorec, který se snaží dosáhnout rovnováhy mezi zájmy mezinárodní spravedlnosti a zájmem jednotlivce na ochraně jeho základních práv v systému vydávání. To platí zejména tehdy, když obhajoba tvrdí, že v žádajícím státě po předání nebudou zachovány určité procesní záruky, v důsledku čehož by bylo porušeno právo na spravedlivý proces. Mezi tyto záruky patří právo být vyslechnut před nezávislým a nestranným soudcem, právo být vyslechnut.⁹⁷

S ohledem na tyto protiargumenty Evropský soud pro lidská práva (ESLP) ve svém zásadním rozsudku ve věci Soering v roce 1989⁹⁸ zavedl koncept flagrantního odepření spravedlnosti. V souladu s tím se dožádaný členský stát Rady Evropy musí zdržet vydáním, pokud okolnosti vedou uprchlého k utrpení nebo riziku, že nebude souzen dle spravedlivého procesu v žádající zemi. To vyžaduje porušení zásad spravedlivého procesu zaručených článkem 6 EÚLP, které jsou natolik zásadní, že by to znamenalo zrušení nebo zničení samotné podstaty práva zaručeného tímto článkem.⁹⁹

⁹⁷ See also P. Bárd and W. van Ballegoij, “The CJEU in the Celmer case: One Step Forward, Two Steps Back for Upholding the Rule of Law Within the EU”, *Verfassungsblog*, 29 July 2018, <<https://verfassungsblog.de/the-cjeu-in-the-celmer-case-one-step-forward-two-steps-back-for-upholding-the-rule-of-law-within-the-eu/>>

⁹⁸ Soering v Spojené království (1989) je rozsudek Evropského soudu pro lidská práva, který prokázal, že vydání mladého německého státního příslušníka do Spojených států, kde čelí obvinění z vraždy porušil článek 3 z Evropské úmluvy o Lidská práva (EÚLP) zaručující právo proti nelidskému a ponižujícímu zacházení. Kromě přednosti stanovené rozsudkem rozsudek konkrétně vyústil v to, že se Spojené státy zavázaly, že nebudou požadovat trest smrti proti německému státnímu příslušníkovi zapojenému do případu.

⁹⁹ See also P. Bárd and W. van Ballegoij, “The CJEU in the Celmer case: One Step Forward, Two Steps Back for Upholding the Rule of Law Within the EU”, *Verfassungsblog*, 29 July 2018, <<https://verfassungsblog.de/the-cjeu-in-the-celmer-case-one-step-forward-two-steps-back-for-upholding-the-rule-of-law-within-the-eu/>>

Relevantní část čl. 6 EÚLP tedy zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích.“¹⁰⁰

Soudní dvůr EU měl příležitost stanovit svůj koncept ve vztahu k potenciálnímu porušení Listiny základních práv Evropské unie v roce 2018. Případ je oficiálně označován jako LM, ale byl také nazýván **Celmerův případ**¹⁰¹ v řízení o předání v Irsku. Polsko požádalo o předání osoby na základě evropského zatýkacího rozkazu za účelem vedení trestního stíhání, mimo jiné za obchodování s omamnými a psychotropními látkami. Na rozdíl od tehdejší judikatury ESPLP, která se zabývala převážně vydáváním zahrnujícím členský stát Rady Evropy a třetí zemi (např. USA), se Soudní dvůr EU zabýval otázkou porušení spravedlivého procesu v rámci nového systému kapitulace Unie, který je založen na rámcovém rozhodnutí 2002/584/SVV o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy. Alarmující strukturální reformy polského soudního systému, které zasahují do nezávislosti a legitimacy ústavního přezkumu a do nezávislosti běžného soudnictví, přimělo irský vrchní soud, aby hledal pokyny ohledně požadavků, které právo Unie klade pro odepření kapitulace na základě možných porušení spravedlivého procesu v žádajícím (vydávajícím) státě. Odpověď senátu Soudního dvora Evropské unie byla dána zejména jejím předchozím průlomovým rozsudkem ve věci **Aranyosi a Căldăraru**.¹⁰² V tomto rozsudku poprvé soud přijal zamítnutí základních práv na EZR z důvodu porušení absolutně chráněného zákazu mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, především (kvůli nedostatečným podmínkám zadržování v některých členských státech EU).¹⁰³

¹⁰⁰ Sdělení č. 209/1992 Sb. Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících.

¹⁰¹ Ivo Šlosarčík, Eurozatykač, polská soudní reforma a narušení důvěry mezi unijními státy. *Jurisprudence* 6/2018 Rubrika: Články Str.: 37–43.

¹⁰² CJEU, 5 April 2016, Joined Cases C-404/15 and C-659/15 PPU, see also T. Wahl, “*CJEU Strives to Balance Human Rights and Mutual Recognition*“, (2016) eucrim

¹⁰³ See also P. Bárd and W. van Ballegoij, “The CJEU in the Celmer case: One Step Forward, Two Steps Back for Upholding the Rule of Law Within the EU”, *Verfassungsblog*, 29 July 2018, <<https://verfassungsblog.de/the-cjeu-in-the-celmer-case-one-step-forward-two-steps-back-for-upholding-the-rule-of-law-within-the-eu/>>

5.1. Základní práva v kontextu soudní spolupráce v trestních věcech v EU

Soudní dvůr EU ve svém rozsudku ze dne 25. července 2018 nejprve připomíná základní kameny své předchozí judikatury týkající se významu základních práv v kontextu soudní spolupráce v trestních věcech v EU, založené na zásadách vzájemné důvěry a vzájemného uznávání. Obecně předpoklad, že všechny členské státy EU dodržují základní práva uznaná právem EU. Ostatní členské státy zpravidla v konkrétním případě nekontrolují základní práva. Soud však připustil, že omezení těchto zásad mohou být kladena za výjimečných okolností, tj. z důvodu nerespektování základních práv na základě obecné doložky o základních právech. Soudní dvůr EU nejprve připouští, že nejen základní práva, jsou vhodné k tomu, aby vykonávající orgán mohl upustit od provádění EZR.¹⁰⁴

Hlavní důvody jsou zjednodušený systém předávání zahrnující pouze soudní orgány může fungovat pouze tehdy, je -li zaručena nezávislost orgánů ve vydávajícím státě. Vysoká úroveň vzájemné důvěry mezi členskými státy je založena pouze na předpokladu, že trestní soudy ostatních členských států splňují požadavky účinné soudní ochrany, zejména včetně nezávislosti a nestrannosti těchto soudů. Soudní dvůr Evropské unie do značné míry rozšiřuje uplatňování práva na spravedlivý proces, tj. je nutné dvoustupňové posouzení. Na základě objektivních, spolehlivých, konkrétních a řádně aktualizovaných materiálů týkajících se fungování systému spravedlnosti ve vydávajícím členském státě musí vykonávající orgán posoudit, zda existuje skutečné riziko porušení základního práva na spravedlivý proces souvisí s nedostatečnou nezávislostí soudů ve vydávajícím členském státě z důvodu systémových nebo obecných nedostatků. Jinými slovy, vykonávající soud musí být přesvědčen, že nebezpečí pro základní práva jednotlivce existuje in abstracto. Vykonávající orgán musí konkrétně a přesně posoudit, zda v konkrétním případě existují závažné důvody se domnívat, že dožádaný podezřelý bude vystaven skutečnému riziku. Jinými slovy, vykonávající orgán musí prověřit, zda existuje pravděpodobnost, že nebezpečí bude realizováno in concreto.¹⁰⁵

¹⁰⁴ Thomas Wahl. Refusal of European Arrest Warrants Due to Fair Trial Infringements Review of the CJEU's Judgment in "LM" by National Courts in Europe. *Eucrim* Dostupné z: <https://eucrim.eu/articles/refusal-of-european-arrest-warrants-due-to-fair-trial-infringements/>

¹⁰⁵ Thomas Wahl. Refusal of European Arrest Warrants Due to Fair Trial Infringements Review of the CJEU's Judgment in "LM" by National Courts in Europe. *Eucrim* Dostupné z: <https://eucrim.eu/articles/refusal-of-european-arrest-warrants-due-to-fair-trial-infringements/>

Na rozdíl od Aranyosi & Căldăraru¹⁰⁶ kde Soudní dvůr EU pouze vyžadoval, aby národní soudce zjistil přítomnost individualizovaného rizika, aby národní soudce zvážil všechny individuální okolnosti případu a uložil soudci provést dva dílčí kroky. Nejprve je nutné se zeptat, zda riziko stanovené v prvním kroku se vztahuje na úroveň soudu příslušného pro trestní řízení, kterému bude vyžádaná osoba (extradici) podrobena. Dále je důležité, zda existuje riziko v případě samotné vyžádané osoby s ohledem na její osobní situaci a na povahu trestného činu, pro který je stíhán. Jak je uvedeno v rozsudku Aranyosi & Căldăraru, Soudní dvůr EU dále stanoví nutnost dialogu mezi vykonávajícím státem a vydávajícím státem, vykonávající justiční orgán musí od vydávajícího justičního orgánu požadovat jakékoli doplňující informace, které považuje za nezbytné pro posouzení, zda takové riziko existuje. Vydávající orgán by měl mít zejména za úkol poskytnout jakýkoli objektivní materiál o změnách týkajících se podmínek ochrany záruky soudní nezávislosti ve vydávajícím státě, který může vyloučit existenci tohoto rizika pro dotyčnou osobu.¹⁰⁷

Soudní dvůr EU poprvé výslovně připouští, že práva, která také nejsou svou povahou absolutní, mohou omezit účinnost vzájemného uznávání. Z tohoto pohledu lze rozsudek SDEU považovat za skutečně průlomové rozhodnutí, nový milník vedoucí ke zvratu v judikatuře SDEU v této záležitosti (mít možnost odmítnout EZR z důvodu ohrožení procesních práv). Při bližším prozkoumání rozsudek odhaluje některé paralely s přístupem ESLP, podobá se rozhodnutím ESLP v tom, že základní práva mohou omezit předání pouze za výjimečných okolností. Soudní dvůr EU vylučuje zamítnutí vydání v případě pouhých nesrovnalostí nebo nedostatku záruk v procesních procesech, které by mohly mít za následek porušení čl. 6 EÚLP, pokud se vyskytuje v samotném státě. Obecné nesrovnalosti v soudním systému dožadujícího státu nepostačují k odmítnutí. Místo toho soud založil „doktrínu skutečných rizik:“ konkrétní a přesné individuální posouzení existence skutečného rizika. Soudní dvůr EU objasnil, že mezi obecnými nedostatky (soudní) nezávislosti/nerespektování standardů spravedlivého soudního řízení a upíráním práv na spravedlivý proces v konkrétním trestním řízení musí existovat

¹⁰⁶ Case C-128/18 Dorobantu – the Aftermath of Aranyosi and Căldăraru – European Law Blog, European Law Blog – News and comments on EU law [online].*European Law Blog*. All Rights Reserved. Dostupné z: <https://europeanlawblog.eu/2019/10/28/case-c-128-18-dorobantu-the-aftermath-of-aranyosi-and-caldararu/>

¹⁰⁷ Thomas Wahl. Refusal of European Arrest Warrants Due to Fair Trial Infringements Review of the CJEU’s Judgment in “LM” by National Courts in Europe.*Eucri*m Dostupné z: <https://eucri.m.eu/articles/refusal-of-european-arrest-warrants-due-to-fair-trial-infringements/>

podstatná vazba. Proto je nepostradatelná analýza vnitrostátního soudce, která rozhoduje o provedení EZR, zaměřená na případ.¹⁰⁸

Poslední zmíněný koncept ESLP, které Soudní dvůr EU provedl při konkrétním testu, se však liší kvůli zvláštnostem práva Unie. Za prvé, podle názoru lucemburských soudců musí být výjimky ze zásad vzájemného uznávání a důvěry (dokonce i ty, které nejsou v základním právním aktu jasně stanoveny, například výjimka z oblasti lidských práv). Při zakládání EZR se již předpokládal možný konflikt mezi obecnými nedostatky v oblasti právního státu v zemi EU a uplatňováním EZR. V 10. bodě odůvodnění zohlednily mechanismus sankcí v článku 7 SEU (zavedený 5 let před Amsterdamskou smlouvou (1997))¹⁰⁹, pokud zemi EU hrozí porušení základních hodnot bloku. Provádění EZR lze obecně pozastavit, pokud Evropská rada určí závažné a trvalé porušení dotčeného členského státu o zásadách stanovených v čl. 2 SEU (s důsledky stanovenými v čl. 7 odst. 2 SEU).¹¹⁰ Tím, že SDEU trvá na konkrétním posouzení, si přeje vyhnout se překračování hranic mezi obecným pozastavením systému EZR vůči konkrétnímu členskému státu EU a ochranou základních práv. S ohledem na různé kompetence SDEU a Rady v rámci předpokládaného postupu podle článku 7 již není považováno za slučitelné vytvořit plošný přístup k odmítnutí odevzdání. Soudní dvůr Evropské unie připouští, že návrh Komise určený Radě ke stanovení jasného rizika závažného porušení předpisů hodnot EU obviněnou zemí, jak je uvedeno v čl. 7 odst. 1 SEU¹¹¹ by mohlo naznačovat splnění systémových a obecných nedostatků. Dokud Evropská rada nerozhodne, že jako druhý krok postupu podle článku 7 došlo k „závažnému a trvalému“ porušení právního státu výkon EZR lze odmítnout pouze za výjimečných okolností, zejména pokud vykonávající orgán uzná skutečné riziko porušení podstaty práva na spravedlivý proces z důvodu konkrétního a přesného posouzení jednotlivého případu.¹¹²

¹⁰⁸ Thomas Wahl. Refusal of European Arrest Warrants Due to Fair Trial Infringements Review of the CJEU's Judgment in "LM" by National Courts in Europe. *Eucrim* Dostupné z: <https://eucrim.eu/articles/refusal-of-european-arrest-warrants-due-to-fair-trial-infringements/>

¹⁰⁹ Amsterdamská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii, smlouvy o založení Evropských společenství a některé související akty, podepsaná dne 17. července 1997. Úř. věst. C 340 z 10. listopadu 1997.

¹¹⁰ Smlouva o Evropské unii uzavřená dne 7. února. 1992. Úř. věst. C 191 z 29. července 1992.

¹¹¹ Smlouva o Evropské unii uzavřená dne 7. února. 1992. Úř. věst. C 191 z 29. července 1992.

¹¹² Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ze dne 4. listopadu. 1950, vyhlášená pod č. 209/1992 Sb

6 Evropský zatýkací rozkaz v číslech

Dvacet sedm členských států poskytlo informace o počtu vydaných EZR. Státy vydaly v roce 2018 celkem 17 471 EZR. V roce 2017 vydalo 28 členských států celkem 17 491 EZR. Mezi roky tedy není žádný rozdíl. Pokud jde o účel vydaných EZR, údaje poskytlo pouze 18 členských států. Z těchto odpovědí bylo 3 192 z 8 036 EZ vydaných v roce 2018 vydáno pro účely trestního stíhání. Nicméně, několik států, které poskytly údaje, uvedly, že není možné rozlišovat EZR vydané pro účely stíhání od těch, které byly vydány za účelem výkonu trestu odnětí svobody nebo za účelem vazby. Některé členské státy vydaly za rok podstatně více EZR za účelem stíhání: Dánsko (102 ze 106), Irsko (102 ze 106), Kypr (49 ze 49), Lotyšsko (121 ze 179), Lucembursko (119 ze 124), Malta (4 ze 4), Slovinsko (100 ze 121) a Finsko (72 ze 122). Jiné vydaly pro EZR podstatně více za účelem výkonu trestu nebo vazby: Estonsko (57 z 92), Řecko (314 ze 508), Chorvatsko (265 z 353), Polsko (1900 z 2394), Rumunsko (1019 z 1067) a Švédsko (162 z 270). Jiné členské státy vydávaly EZR v relativně podobných proporcích pro oba účely.¹¹³

Pokud jde o kategorie trestných činů, pro které byly EZR vydány, odpovědi ukazují, že v roce 2018, jak již bylo uvedeno v letech 2015–2017, nejčastěji identifikovanými kategoriemi byly: trestné činy krádeže a poškození způsobené kriminalitou (2 893 EZR), podvody a korupční trestné činy (1 739 EZR) a drogové trestné činy (1 610 EZR). Nicméně četnost každé z těchto kategorií trestných činů se v jednotlivých členských státech liší. Pro trestné činy terorismu bylo vydáno 300 EZR (proti 241 vydaným EZR v roce 2017). Z toho 215 EZR vydala pouze Francie a 46 Itálie. Navíc, již pozorovaný nárůst počtu vydaných EZR týkajících se trestných činů terorismu v roce 2017, je opět evidentní v roce 2018. Počet vydaných EZR za trestné činy související s paděláním eura zůstává poměrně nízký (38 EZR, přičemž 13 EZR vydala Francie, 9 vydáno Řeckem a 7 vydaných Estonskem), ale počet se neustále zvyšuje. Pokud jde o obchodování s lidmi, jedná se o 137 vydaných EZR. Značná část trestných činů byla navíc kategorizována jako ostatní (2 695 EZR). 27 členských států poskytlo údaje týkající se EZR, které vedly k účinnému předání hledané osoby. Celkem podle těchto údajů vydalo 6 976 EZR soudní orgány členských států. Toto zaznamenané číslo ukazuje stálý nárůst od roku 2015 (5 304 EZR), 2016 (5 812 EZR) a 2017 (6 317 EZR). Největší počet zatčených byl v roce 2018 ve Velké Británii (1294 zatčení), Španělsku (1022 zatčení) a Rumunsku (719 zatčení).¹¹⁴

¹¹³ Report - Replies to questionnaire on quantitative information on the practical operation of the European arrest warrant. Year 2018. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/swd_2020_127_f1_v1_en.pdf

¹¹⁴ Report - Replies to questionnaire on quantitative information on the practical operation of the European arrest warrant. Year 2018. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/swd_2020_127_f1_v1_en.pdf

Výkon EZR byl odmítnut v 879 případech ve 26 členských státech. Tento zaznamenaný souhrnný údaj se od roku 2017 zvýšil (796 zamítnutí pro 24 členských států) a 2016 (719 odmítnutí pro 25 členských států). členských států poskytlo konkrétní odpovědi na otázky o důvodech zamítnutí (proti 23 členských států v roce 2017). Uvedené údaje ukazují, že stejně jako v roce 2017 byl nejběžnějším důvodem pro odmítnutí čl. 4 odst. 6 rámcového rozhodnutí 2002/584 / ¹¹⁵116

¹¹⁵ Článek 4 odst. 6 rámcového rozhodnutí 2002/584 / SVV: Vykonávající soudní orgán může odmítnout provést Evropský zatýkácí rozkaz: pokud byl evropský zatýkácí rozkaz vydán pro účely výkonu a trest odnětí svobody nebo příkaz k zadržení, pokud se požadovaná osoba zdržuje nebo je jejím státním příslušníkem či rezidentem vykonávající členský stát a tento stát se zavazuje vykonat trest nebo příkaz k zadržení v souladu s tímto rozhodnutím s jeho vnitrostátním právem

¹¹⁶ Report - Replies to questionnaire on quantitative information on the practical operation of the European arrest warrant. Year 2018. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/swd_2020_127_f1_v1_en.pdf

Závěr

V diplomové práci jsem provedla rozbor evropského zatýkacího rozkazu, jednoho z nejmodernějších a nejúčinnějších nástrojů spolupráce v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie. Věnovala jsem se porovnání předávacího řízení s řízením extradičním, vycházejíc z teze, že ač jde v obecné rovině o instituty navzájem si blízké, usilující o stejný účel – stíhání pachatele trestného jednání, i když překročí hranice původního státu, nelze předání osoby považovat za pouhou odnož vydávání, neboť stojí na deformovaných zásadách vydávacího řízení a zcela nahrazuje tento tradiční způsob spolupráce mezi členskými státy EU. Z hlediska vývoje systematiky lze kladně hodnotit přesun pravomocí ohledně justiční a policejní spolupráce z oblasti dřívějšího třetího pilíře do oblasti sdílených pravomocí Unie, k němuž došlo spolu s účinností Lisabonské smlouvy. Takový posun do budoucna jistě umožní přijímání efektivnějších nástrojů k budování evropského prostoru. Dále jsem se podrobně zabývala rámcovými rozhodnutími obecně i konkrétně (č. 2002/584/SVV) a nutno konstatovat, že pokud jde o regulaci některých klíčových oblastí na poli policejní a justiční spolupráce v trestních věcech, staly se tyto historické instrumenty z hlediska jejich postavení předmětem mnoha debat. Nicméně slabiny bychom neměli hledat v EZR, jako spíše ve věcném rozsahu jeho působnosti. Problematické se ukázaly být některé zásady (upuštění od oboustranné trestnosti, povinnost předání vlastních státních příslušníků), které sice urychlí a usnadní předání pachatelů mezi členskými státy, na druhou stranu mohou být chápány jako přílišný zásah do suverenity jednotlivých států, která je navzdory prohlubování vzájemné důvěry mezi státy v evropském prostoru a jejímu modernímu chápání coby vlastnosti nikoli absolutní stále citlivou oblastí.

V několika případech se transpozice Rámcového rozhodnutí o EZR dostala až před ústavní soudy. Nejedna země musela změnit své ústavní předpisy, byli jsme svědky rozhodnutí ústavních soudů, které se stavějí k institutu evropského zatýkače pozitivně, alespoň pokud jde o jeho smysl a účel. Dle mého názoru nastává největší problém v oblasti základních lidských práv a evropského zatýkacího rozkazu. V některých případech se dle EZR zhoršila situace na pozici právě uvedených práv a postavení předávané osoby. Zároveň ale nemůžeme úplně upustit od předávání osob do jiného členského státu. Pokud jde o českou implementační legislativu, zejména zakotvení možnosti vydat EZR na osobu podezřelou, zpřesnění ustanovení o zásadě speciality v souladu s rozhodnutími SDEU, striktní oddělení hlavy o vydání osoby od hlavy o předání osoby za současného nahrazení subsidiarity zásadou delegace a celkové zpřehlednění dané materie, lze považovat za kladnou. Legislativnímu řešení tedy zatím, jak se

zdá, není co vytknout, případné nedostatky jistě zaznamená až praxe justičních orgánů. I když působí česká implementační legislativa bezchybným dojmem, tak právě v praxi tomu tak nemusí vždy být. Jedním z možného zlepšení je sjednocení lhůt na pozici vnitrostátní legislativy a EZR, aby zbytečně nedocházelo k prodlevě. Oblast zásady proporcionality, tedy nestíhat například pro bagatelní trestná řízení, by se dle mého názoru mělo dávat větší důraz.

Evropský zatýkácí rozkaz je procesním nástrojem, který umožňuje efektivní výkon spravedlnosti v evropském prostoru prostřednictvím přímého styku justičních orgánů. Ke zlepšení situace v oblasti trestního práva, lze do budoucna věřit ve sjednocení evropského trestního práva, avšak to už je nejspíše příliš velkým zásahem do právních řádů členských států.

Seznam použité literatury a pramenů

Monografie

BLEKXTOON, R., VAN BALLEGOOIJ, W. et al. *Handbook on the European Arrest Warrant*. 1. vydání. The Hague : T. M. C. Asser Press, 2005.

CÍSAŘOVÁ, D., FENYK, J., GŘIVNA, T. a kol. *Trestní právo procesní*. 5. vyd. Praha: ASPI, 2008.

FENYK, J., KLOUČKOVÁ, S. *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*. 2. aktual. a dopl. vydání. Praha: Linde, 2005.

KMEC, J. *Evropské trestní právo. Mechanismy europeizace trestního práva a vytváření skutečného evropského trestního práva*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006.

PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 1. a 3. vydání. Praha: Linde, 2010, 2012.

PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*. 4. dopracované vydání. Praha: Linde, 2007.

POLÁK, P. *Rámcová rozhodnutí a zásada vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech. Aneb lesk a bída justiční spolupráce v trestních věcech v rámci Evropské unie*. 1. vydání. Praha: LexisNexis CZ s. r. o., 2007.

POLÁK, P., HÝBLOVÁ, H. *Přehled judikatury k mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2009.

STANBROOK, I., STANBROOK, C. *Extradition Law and practice*. 2. vydání. Oxford UP, 2000.

SVOBODA, P. *Úvod do evropského práva*. 5. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013.

ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád III. § 315 až 471. Komentář*. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013.

TICHÝ, L., ARNOLD, R., ZEMÁNEK, J., KRÁL, R., DUMBROVSKÝ, T. *Evropské právo*. 4. vydání. Praha : C. H. Beck, 2011.

TOMÁŠEK, M. et al. *Europeizace trestního práva*. Praha: C. H. Beck, 2009.

JELÍNEK, Jiří, Tomáš GRIVNA, Sergej ROMŽA, Jana TLAPÁK NAVRÁTILOVÁ a Anna SYKOVÁ. *Trestní právo Evropské unie. 2. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2019. Teoretik. ISBN 978-80-7502-375-9.

Odborné články

BŘÍZA, P., MARŠÁLKOVÁ, Z. Vztah rámcových rozhodnutí a mezinárodních smluv. *Právní rozhledy*. 2006, č. 20

DEEN-RACSMÁNY, Z. The European Arrest Warrant and the Surrender of Nationals Revisited: The Lessons of Constitutional Challenges. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*. 2006. č. 3.

FILIP, J. BVerfG – eurozatykač ano, ale právněstátně transponovaný. *Právní zpravodaj*, 5. 9. 2005.

FILIP, J. Evropský zatykáci rozkaz a rozhodování ústavních soudů. *Právní zpravodaj*, 5. 8. 2005.

NOVOTNÁ, J. Evropský zatykáci rozkaz. *Trestněprávní revue*. 2009, č. 10.

NOVOTNÁ, J. Evropský zatykač - významný mezník mezinárodní spolupráce v trestních věcech. *Trestněprávní revue*. 2002, č. 10.

NOVOTNÁ, J., ŠVARC, M. Rozsudky Evropského soudního dvora v souvislosti s aplikací evropského zatykáciho rozkazu a jejich význam pro justiční praxi a právní úpravu České republiky. *Trestněprávní revue*. 2010, č. 12.

POMAHAČ, R. Evropský soudní dvůr: K podmínkám odmítnutí výkonu evropského zatykáciho rozkazu. *Trestněprávní revue*. 2008, č. 10.

POMAHAČ, R. Evropský soudní dvůr: K podmínkám výkonu evropského zatykáciho rozkazu. *Trestněprávní revue*. 2010, č. 2.

POMAHAČ, R. Evropský soudní dvůr: K pojmu „výkon trestněprávních sankcí“. *Trestněprávní revue*. 2008, č. 1.

POMAHAČ, R. Evropský soudní dvůr: Meze odmítnutí výkonu evropského zatykáciho rozkazu. *Trestněprávní revue*. 2011, č. 2.

ŠÁMAL, P. Nad tzv. euronovelou TrZ provedenou zákonem č. 537/2004 Sb. *Právní zpravodaj*. 5. 11. 2004

ŠLOSARČÍK, I. Eurozatykač, polská soudní reforma a narušení důvěry mezi unijními státy. *Jurisprudence 6/2018* Rubrika: Články Str.: 37–43.

KLOUČKOVÁ, Světlana. Evropský zatykáci rozkaz. *Státní zastupitelství*. 2004, č. 1,

Judikatura

- Rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci C-105/03 Maria Pupino ze dne 16. června 2005.
- Nález Ústavního soudu ČR Pl. ÚS 66/04 ze dne 3. 5. 2006, publikovaný pod č. 434/2006 Sb.
- Rozsudek polského Ústavního tribunálu sp. zn. P 1/05, ze dne 27. dubna 2005.

Právní předpisy

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů (Listina základních práv a svobod).
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.
- Rámcového rozhodnutí Rady o evropském zatykáci rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy ze dne 13. června 2002 (2002/584/SVV) včetně příloh.
- Rámcové rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009, kterým se mění rámcová rozhodnutí 2002/584/SVV, 2005/214/SVV, 2006/783/SVV,
- 2008/909/SVV a 2008/947/SVV a kterým se posilují procesní práva osob a podporuje uplatňování zásady vzájemného uznávání rozhodnutí na rozhodnutí vydaná v soudním jednání, kterého se dotyčná osoba nezúčastnila osobně.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/48/EU ze dne 22. října 2013, o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a řízení týkajícím se evropského zatykáci rozkazu

a o právu na informování třetí strany a právu na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případě zbavení osobní svobody

- Evropská úmluva o vydávání ze dne 13. prosince 1957, vyhlášená pod č. 549/1992 Sb.
- Druhý dodatkový protokol k Evropské úmluvě o vydávání ze dne 17. března 1978 (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 30/1997 Sb.).
- Smlouva o Evropské unii uzavřená dne 7. února. 1992. Úř. věst. C 191 z 29. července 1992.
- Amsterdamská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii, smlouvy o založení Evropských společenství a některé související akty, podepsaná dne 17. července 1997. Úř. věst. C 340 z 10. listopadu 1997.
- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ze dne 4. listopadu. 1950, vyhlášená pod č. 209/1992 Sb.
- Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství ze dne 13. prosince. 2007, vyhlášená pod č. 111/2009 Sb. m. s.
- Instrukce Ministerstva spravedlnosti z 24. srpna 2007, č. j. 66/2004-MO-J/155, o postupu soudů ve styku s členskými státy Evropské unie ve věcech trestních.
- Pokyn obecné povahy nejvyššího státního zástupce ze dne 21. ledna 2011 o mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech.
- Sdělení č. 209/1992 Sb. Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících

Internetové zdroje

Zpráva Předsednictva Rady EU ze dne 5. 1. 2004, č. 5028/04. Dostupné z WWW: 103 •
Základní informace o schengenské spolupráci. Dostupné z WWW:
<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&t=PDF&gc=true&sc=false&f=ST+5028+2004+INIT&r=http://register.consilium.europa.eu/pd/en/04/st05/st05028.en04.pdf>

Rámcové rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009. Dostupné z WWW:
<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32009F0299:CS:NOT>

NAVRÁTILOVÁ, M. Implementace směrnic ve vnitrostátním právu část I. – Rozsah implementační povinnosti. Dostupné z WWW: [http://www.epravo.cz/top/clanky/implementace-smernic-ve-vnitrostatnimpravu-cast-i-rozsah-
implementacni-povinnosti-25334.html](http://www.epravo.cz/top/clanky/implementace-smernic-ve-vnitrostatnimpravu-cast-i-rozsah-implementacni-povinnosti-25334.html)

Akt o podmínkách přistoupení. Dostupné z WWW:

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/publications/art2100_cs.htm

Zpráva Komise o provádění evropského zatýkacího rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy COM (2011) 0175. Dostupné z WWW: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SEC:2011:0430:FIN:EN:PDF>

Zpráva Předsednictva Rady EU ze dne 5. 1. 2004, č. 5028/04. Implementation of the EAW – Transitional period until each Member State has fully implemented the Framework Decision. Dostupné z WWW: [http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&t=PDF&gc=true&sc=false&
f=ST+5028+2004+INIT&r=http://register.consilium.europa.eu/pd/en/04/st05/st05028.en04.pdf](http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&t=PDF&gc=true&sc=false&f=ST+5028+2004+INIT&r=http://register.consilium.europa.eu/pd/en/04/st05/st05028.en04.pdf)

Zpráva Komise o provádění Rámcového rozhodnutí o EZR SEK(2011)430 ze dne 11. 4. 2011. Dostupné z WWW: [http://eurlex.europa.eu/legalcontent/CS/ALL/?;jsessionid=FcScTPJTj3lFKGqMHCpxvlnNQ6m2dT7s
mHQBrn4qjTByyL59gJ9!-1365884101?uri=CELEX:52011DC0175](http://eurlex.europa.eu/legalcontent/CS/ALL/?;jsessionid=FcScTPJTj3lFKGqMHCpxvlnNQ6m2dT7smHQBrn4qjTByyL59gJ9!-1365884101?uri=CELEX:52011DC0175)

Thomas Wahl. Refusal of European Arrest Warrants Due to Fair Trial Infringements Review of the CJEU's Judgment in "LM" by National Courts in Europe. *Eucrim* Dostupné z: <https://eucrim.eu/articles/refusal-of-european-arrest-warrants-due-to-fair-trial-infringements/>

Report - Replies to questionnaire on quantitative information on the practical operation of the European arrest warrant. Year 2018. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/swd_2020_127_f1_v1_en.pdf

Case C-128/18 Dorobantu – the Aftermath of Aranyosi and Căldăraru – European Law Blog. European Law Blog – News and comments on EU law [online]. *European Law Blog*. All Rights Reserved. Dostupné z: <https://europeanlawblog.eu/2019/10/28/case-c-128-18-dorobantu-the-aftermath-of-aranyosi-and-caldararu/>

Věc C-105/03 Trestní řízení proti Marii Pupino – CURIA Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf;jsessionid=49F85D9243C1A6DE38A29C145687C4B3?text=&docid=64218&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&c id=366316>

See also P. Bárd and W. van Ballegoij, “The CJEU in the Celmer case: One Step Forward, Two Steps Back for Upholding the Rule of Law Within the EU”, *Verfassungsblog*, 29 July 2018, <<https://verfassungsblog.de/the-cjeu-in-the-celmer-case-one-step-forward-two-steps-back-for-upholding-the-rule-of-law-within-the-eu/>

Emanuela Matei, Juridice.ro, 'Radu Case European Arrest Warrant C-396/11 Appeal Court of Constanta' (Juridice.ro, 11 October 2012) <https://www.juridice.ro/222697/cauza-radu-mandatul-europeande-arestare-c-396-11-pendinte-curtea-de-apel-constantia.html>

The Court of Appeal of Bucharest, Criminal Section nr.2, Decision nr.7, January 22nd , 2007 Dostupné z: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-69670%22%5D%7D>

Joanna Dawson. Brexit next steps: The European Arrest Warrant. *House of Commons 2021*. Dostupné z: <https://commonslibrary.parliament.uk/brexit-next-steps-the-european-arrest-warrant/>

See also P. Bárd and W. van Ballegoij, “The CJEU in the Celmer case: One Step Forward, Two Steps Back for Upholding the Rule of Law Within the EU”, *Verfassungsblog*, 29 July 2018, <https://verfassungsblog.de/the-cjeu-in-the-celmer-case-one-step-forward-two-steps-back-for-upholding-the-rule-of-law-within-the-eu>

Příloha: Formulář evropského zatýkacího rozkazu

EVROPSKÝ ZATÝKACÍ ROZKAZ

Tento zatýkací rozkaz byl vydán příslušným justičním orgánem. Žádám, aby níže uvedená osoba byla zatčena a předána za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s omezením osobní svobody.

a) Údaje o totožnosti vyžádané osoby:

Příjmení:

Jméno (jména):

Případné rodné příjmení:

Případné přezdívky:

Pohlaví:

Státní příslušnost:

Datum narození:

Místo narození:

Adresa místa trvalého pobytu nebo známého místa pobytu:
.....

Jazyk nebo jazyky, kterým vyžádaná osoba rozumí (pokud jsou známy):

.....

Zvláštní znamení/popis vyžádané osoby:

.....

Fotografie a otisky prstů vyžádané osoby, jsou-li k dispozici a lze-li je předat, nebo údaje o osobě, která má být kontaktována za účelem získání těchto informací nebo profila DNA (jsou-li tyto důkazy k dispozici, ale nebyly přiloženy).

b) Rozhodnutí, na němž je zatýkací rozkaz založen:

1. Zatýkací rozkaz nebo soudní rozhodnutí se stejným účinkem:

Druh:

2. Vykonaatelný rozsudek:

.....

Spisová značka:

c) Údaje o délce trestu:

1. Horní hranice sazby trestu odnětí svobody nebo maximální doba ochranného opatření spojeného s omezením osobní svobody, které lze uložit za trestný čin (trestné činy):
.....
.....

2. Délka uloženého trestu odnětí svobody nebo nařízeného ochranného opatření spojeného s omezením osobní svobody:
.....

Zbývající část trestu, která má být vykonána:

.....
.....

d) Rozhodnutí vyнесенé v nepřítomnosti:

- dotyčná osoba byla osobně předvolána nebo jinak vyzvána o dni a místě konání jednání, které vedlo k rozhodnutí vyнесенému v nepřítomnosti,
nebo
- dotyčná osoba nebyla osobně předvolána ani jinak vyzvána o dni a místě konání jednání, které vedlo k rozhodnutí vyнесенému v nepřítomnosti, ale po předání má tyto právní záruky (tyto záruky lze poskytnout předem)

Bližší údaje o právních zárukách:

.....
.....
.....

e) Trestné činy:

Tento zatýkácí rozkaz se vztahuje na celkem: trestné činy/trestných činů.

Popis okolností, za kterých byl trestný čin nebo trestné činy spáchány, včetně doby, místa a míry účasti vyžádané osoby na trestných činech:

.....
.....
.....

Povaha a právní kvalifikace trestného činu a použitelná ustanovení právních předpisů:

.....
.....
.....
.....

I. Pokud to přichází v úvahu, zaškrtněte jeden, popřípadě více z následujících trestných jednání, které lze ve vystavujícím členském státě potrestat trestem odnětí svobody nebo ochranným opatřením spojeným s omezením osobní svobody s horní hranicí sazby nebo délkou trvání nejvýše tři roky a které jsou vymezeny právem vystavujícího členského státu:

- účast na zločinném spolčení,
- terorismus,
- obchod s lidmi,
- pohlavní vykořisťování dětí a dětská pornografie,
- nedovolený obchod s omamnými a psychotropními látkami,
- nedovolený obchod se zbraněmi, střelivem a výbušninami,
- korupce,
- podvody včetně podvodů postihujících zájmy Evropských společenství ve smyslu Úmluvy ze dne 26. července 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství.

- legalizace výnosů z trestné činnosti,
 - padělání peněz,
 - počítačová trestná činnost,
 - trestná činnost proti životnímu prostředí, včetně nedovoleného obchodu s ohroženými druhy živočichů a ohroženými druhy a odrůdami rostlin,
 - napomáhání při nedovoleném překročení státní hranice a při nedovoleném pobytu,
 - vražda, těžká újma na zdraví,
 - nedovolený obchod s lidskými orgány a tkáněmi,
 - únos, omezování osobní svobody a bráni rukojmí,
 - rasismus a xenofobie,
 - organizovaná nebo ozbrojená loupež,
 - nedovolený obchod s kulturními statky, včetně starožitností a uměleckých děl,
 - podvodná jednání,
 - vydírání a vymáhání peněz za ochranu,
 - padělání a pirátství výrobků,
 - padělání veřejných listin a obchod s veřejnými listinami,
 - padělání platebních prostředků,
 - nedovolený obchod s hormonálními látkami a jinými prostředky na podporu růstu,
 - nedovolený obchod s jadernými nebo radioaktivními materiály,
 - obchod s odcizenými vozidly,
 - znásilnění,
 - zháňství,
 - trestné činy, jejichž stíhání a trestání je v pravomoci Mezinárodního trestního soudu,
 - únos letadla nebo plavidla,
 - sabotáž.
- II. Úplný popis trestného činu nebo trestných činů neuvedených v oddíle I:

f) Ostatní okolnosti související s případem (nepovinné údaje):

(Poznámka: Tato část se může týkat poznámek o extraterritorialitě, přerušení lhůt a jiných následcích trestného činu.)

g) Zatykačí rozkaz se vztahuje i na zabavení a předání věcí, sloužících popřípadě jako důkaz:

Tento zatykačí rozkaz se vztahuje rovněž na zabavení a předání věcí, které vyžádaná osoba získala trestným činem:

Popis věci (a místo, kde se nachází), (jsou-li známy):

h) Trestný čin nebo trestné činy, na základě kterých byl tento zatykačí rozkaz vydán, lze potrestat doživotním trestem odnětí svobody nebo doživotním ochranným opatřením spojeným s omezením osobní svobody, nebo které vedly k takovému trestu nebo opatření:

- právní řád vystavujícího členského státu umožňuje přezkoumat uložený trest nebo nařízené opatření na žádost nebo nejméně po 20 letech za účelem upuštění od výkonu tohoto trestu nebo opatření, nebo
- právní řád vystavujícího členského státu umožňuje požádat o udělení milosti, o kterou může osoba požádat na základě práva nebo praxe vystavujícího členského státu za účelem upuštění od výkonu tohoto trestu nebo opatření.

i) Justiční orgán, který vydal zatýkací rozkaz:

Úřední název:

Jméno (jména) a příjmení soudce:

Postavení (služební postavení/titul):.....

Spisová značka:

Adresa:

Tel.: (kód země) (předčíslí oblasti/města) (..)

Fax: (kód země) (předčíslí oblasti/města) (..)

E-mail:

Údaje o kontaktní osobě pro potřebná praktická opatření ohledně předání:

Je-li za doručení a administrativní převzetí evropských zatýkacích rozkazů zodpovědný ústřední orgán:

Název ústředního orgánu:

Poptřípadě kontaktní osoba (titul/sluzební postavení a jméno/jména a příjmení):

Adresa:

Tel.: (kód země) (předčíslí oblasti/města) (..)

Fax: (kód země) (předčíslí oblasti/města) (..)

E-mail:

Podpis vystavujícího justičního orgánu nebo jeho zástupce:

Jméno (jména) a příjmení:

Postavení (titul/ služební postavení):

Datum:

(Poptřípadě) úřední razítko

Resumé

Abstract European arrest warrant represents an innovative criminal procedure instrument at the European level that has significantly helped the Member states of the European Union to effectively prosecute cross-border crime. The aim of my diploma thesis is to describe and analyze the European arrest warrant as a legal basis of surrender procedure among the Member states of EU. The description of this institute is not the only thing to be presented to the reader, the thesis also proposes a critical view on using it. The thesis is divided into five chapters.

The introductory chapter is an analysis of the traditional international judicial cooperation in criminal matters and its particular types, mainly the extradition, which is important for a consecutive explanation of surrender procedure. After a brief theoretical part, in the second chapter author focuses on the evolution and the process of the European judicial cooperation in criminal matters, starting with the opening of the external borders of the EU regarding the Schengen Agreement in 1985, mentioning the important Maastricht and Amsterdam Treaties and the last important change of the Treaties of the European Union brought by the Lisbon Treaty. *Corpus Iuris*, a prototype of a criminal law code of the EU, will be as well mentioned. Whereas the third chapter deals with framework decisions in general as of a legislative act of the “third pillar”, different from directives and the international treaties used exclusively within the EU's competences in police and judicial co-operation in criminal justice matters, the key part of the thesis is comprehensive chapter four, which refers to the Framework Decision on the European Arrest Warrant 2002/584/JHA of 13 June 2002. The author highlights its principles as well as the revolutionary abandonment of the rule of double criminality in some cases. Attention is also paid to the recent case law of the Court of Justice of the EU. The fourth chapter also illustrates the surrender procedure under the Framework Decision on the European Arrest Warrant and compares it with the recently significantly changed transposed Czech legislation.

Finally, the last fifth chapter characterizes the problematic implementation of the Framework Decision in some European countries, primarily in the Czech Republic, where the Constitutional Court had to clarify the function of the European arrest warrant.